

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 5

SAYI : 59

KASIM 1966

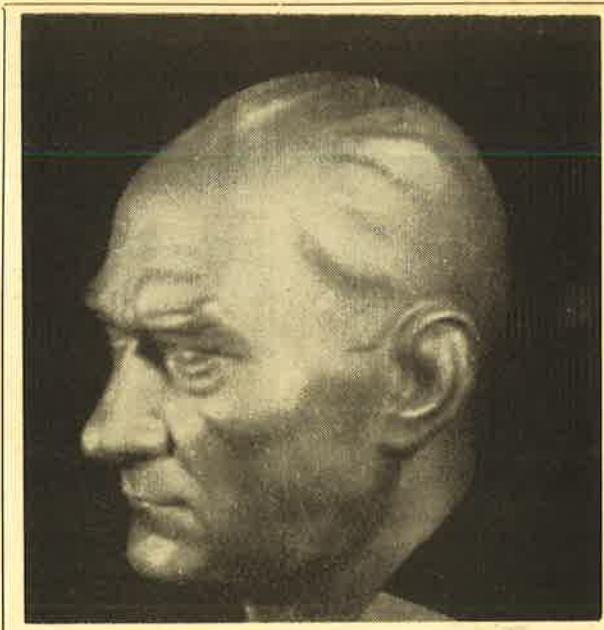
İÇİNDEKİLER

	Sayfa
Teknoloji, standard ve ötesi	3
Malzeme muayeneleri ve milletlerarası kuruluşlar	4-5
Portreler	7
TSE haberleri	8-10
Bilinenin tadı	11
Elektrik cihazlarının kabulü ile ilgili yönetmelikleri düzenleyen milletlerarası komisyon : CEE	13
Tavanlar için bogluklu hafif beton bloklar ve plakalar standardı	14-15
Yapı alçıları Standardı	17
Polonya Standardlar Komitesi	19
Milletlerarası Standardlaştırma haberleri	20-21
Ortak Pazar'da rasyonalizasyonun teknik ve ekonomik yönleri	22
NBS'nin yeni tesisleri açıldı	24-25
Teknoloji ve dünya ticareti konusunda bir symposium düzenlendi	26-27
Yurttan haberler	28
Summary of Contents	29-32

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

30 Kasım 1966 tarihinde basılmıştır.

BU SAYIMIZ ÜZERİNE

10 Kasım'da Atatürk'ün 28inci ölüm yıldönümünü ulusca yas içinde idrak etmiş bulunuyoruz. **STANDARD**, Ata'nın huzurunda bir kez daha eğilir.

Ay içinde ABD'nin National Bureau of Standards'in yeni tesisleri ve idare binaları büyük bir törenle açıldı. Dünyanın dört bucakından ABD Ticaret Bakanı tarafından çağrılan seçkin davetilerin de katıldığı tören çok güzel olmuştur. Açılış töreninde bulunmak üzere çağrılan başyazarımız Faruk A. Sünter'in bu törenle ilgili olarak gönderdiği haber ve fotoğraflarla bazı yorumları iç sayfalarımızda okuyacaksınız.

Kasım ayı içinde toplanan TSE Teknik Kurulu 13 yeni standard kabul etmiş ve ayrıca bir standardın gözden geçirilmiş metni ile üç standardda yapılan değişikliği kabul etmiştir.

Ay içinde TSE'de çeşitli toplantılar yapılmıştır. Bu toplantılarla ve standarı ilgilendiren başka toplantılarla ilgili kısa haberlerimizin de sizlere faydalı olacağını umuyoruz.

STANDARD

MUTFAKTA • BANYODA • SANAYİDE

EN MÜKEMMEL YAKIT

AYGAZ

AYGAZ BAYİİNE MÜRACAATINIZ

VEYA
MERKEZİMİZDEKİ

471130

471131-471132

NUMARALARARA BİR TELEFON ETMENİZ KAFİDİR

KİSMET

Standard — 126

TEKNOLOJİ, STANDARD VE ÖTESİ

Faruk A. SÜNTER

Birleşik Devletler (Ulusal Standardlar Bürosu) nun Washington'a 35 kilometre uzakta yeni yaptırdığı Site'sinin açılışında TSE'yi temsilen bulunduk. Kasım ayının ortasında 3 günlük bir teknoloji symposiumu ile süslenen ve değerlendirilen bu olayın üzerinde durmakta fayda vardır.

Washington'un fersah fersah uzağına ucuz ve geniş alan bulmak için gidilmesine rağmen bugüne kadar 130 milyon Amerikan dolarının sarfedilmiş olması, toprak, bina, tesisat ve makineler bakımından işin ne kadar geniş tutulmuş olduğunu kolayca gösterir. Dünyanın en yeni, en ileri, en pahalı ve en randımanlı büyük makinelerinin toplandığı bu teknoloji merkezi, standard araştırma ve uygulamasında Amerikan ekonomisinin haklı olarak kalbi sayılmasında ve bütün endüstri, faydasını gördüğü bu teşkilâti desteklemek için etrafında yarışcasına kenetlenmiş bulunmaktadır.

Açılısta ve Symposium'da bunu görmek kolaydı: Cumhurbaşkanı hastanede derdi ile uğraşırken destekleyici bir mesaj göndermeden yapamadı; Cumhurbaşkanı Yardımcısı akşam yemekli toplantıyı bir seminere çevirerek işin önemi üzerinde bir saatten fazla durdu; Ticaret Bakanı ve Müsteşarı 3 aydır üzerinde uğraştıkları programın uygulanması sırasında üç gün başka bir işe bakmadılar.

Birleşik Devletlerin Üniversite ilgilileri, bütün dünya sanayiine patent know-how ve lisans veren aklınıza büyük küçük kaç firma geliyor, hepsi, en az bir temsilci ile orada idi; iftihar ediyorlardı ve seviniyorlardı. Yeni tesislerin her birine ve memleket ekonomisine sağlayacağı yeni çıkarları hesaplıyorlardı ve haklı idiler.

Amerikan Ekonomisinde sarf olunan paranın en büyük kısmı iki yere gidiyor: Araştırma ve reklâm. Bugün biraz sivrilmiş olan bütün endüstrilerin kendi özel araştırma laboratuvarları vardır ve göz kamaştırıcı kalkınma bunların buluşlarına dayanmaktadır.

Bu buluşlar, teknolojide ilerleme, uygulamada yeni ticaret alanları açma ve reklâma

büyük yer veren, her yam düşünülerek düzenlenmiş bir marketing ile memleket ekonomisini ve halkın yaşama standartını etkilemektedir.

Bu hareketin her safhasında «Standard»ın rolü büyütür: Araştırma metodlarından başlayarak, işletmede, ham madde ve mamûlde, ambalâjda ve manipülasyonda, taşımada, piyasaya arzda ve hatta yoğaltımda temel unsur görevi yapmaktadır.

Ulusal Standardlar Bürosu bundan yıllarca önce kurulduğu vakit, endüstride bugünkü ölçüde araştırma yoktu. Bu işi Büro'nun Lâboratuvarları yapar, diğerleri faydalandırı. Son çeyrek yüzyılda meydana gelen bugünkü durumda NBS'nin hocalık rolü vardır ve itibarı bundan doğmaktadır. Bugün yine NBS bütün araştırma merkezleri ile işbirliği halinde yukarıdan beri belirtmekte çalıştığımız başarıyı daha ileri götürme yolunda çaba göstermektedir.

Demek oluyor ki, endüstri ve tarımda kalınmanın ana şartı ciddi bir lâboratuvar çalışması istemekte ve bu olmadan özlenen sonuç alınamamaktadır.

Araştırmayı resmi ve özel sektör kuruluşlarının, özel lâboratuvarlarında geliştirmeleri en iyi yoldur. Ama bunu yapacak güçte değil iseler, bunlar Üniversite, holding bankaları gibi yerlerin etrafında toplanmalıdır. Bu topluluk laboratuvarlarında elde edilen buluşların ticarette uygulanmasına geçilebilmesi içinde TSE ile işbirliği yapılarak bu yeni teknoloji ilerlemeleri satandardaştırılmalı, kontrolleri düzenlenerek halkın beklediği kalite sağlanmalıdır.

Bütün bu imkânlar da yoksa TSE memleket ürün ve mamullerinin standartını yapmak için girdiği çabada ileri teknolojinin gereklerini araştırırken hepberaber ona yardımcı olmalı, maddi ve manevi desteklerimizle bu işi başarmağa çalışmalıyız.

Bugünkü dünyada yeni buluşlara dayanan yüksek teknolojiyi standardlara bağlayarak uygulama yolunu bulamayanlar, refah yolunu da ilelebet boşuna arayacaklardır.

MALZEME MUAYENELERİ VE MİLLETLERARASI KURULUŞLAR

Liège Üniversitesi'nin emekli profesörlerinden olan F. Compus'un bir konferansından kısaltılarak alınan bu yazıda, standardlaştırma bakımından büyük önem taşıyan malzeme muayeneleri konusundaki milletlerarası çalışmaların bir tarihçesi verilmektedir

Malzeme muayeneleri konusunda çalışmalar üzere ilk organize laboratuvarlar, 19. yüzyılın son çeyreğinde, sınai gelişmenin ortaya çıkardığı ihtiyaçları karşılayabilmek amacıyla kurulmuşlardır. Bu tarihlerden önceki faaliyetler yapılmalarının dayanıklılığını ölçebilmekten öteye gecememistir. Konuya önem veren bilim adamlarının sayısındaki artış ve ilgili ekipmanların her geçen gün gelişmeleri, buna laboratuvarların kurulmaları ve gittikçe mükemmel hale gelmeleri sonucunu doğurmuştur. Devamlı gelişmenin bir başka nedeni ise gözlemlerden elde edilen sonuçların bir araya getirilebilmesi, bunların karşılaştırılması ve sistematik bir şekilde sınıflandırılması, metodlarının ve aletlerin zamanla progressif bir şekilde hassasiyetlerinin artırılabilmesidir.

Yeni disiplinlerin doğusu, buna öncülük vapan kimselerin, daima ise büyyük bir sevk ve hevetcilik sarılımlarını, bütün varlıklarını ortaya koymalarını mümkün kılmıştır. Aksi takdirde, onbes yirmi yıllık süre içinde ve bütün maddi ve manevi güclüklerine rağmen, bir çok Avrupa memleketinin çeşitli laboratuvarların kurulması olmasının baska türlü izah edilemez.

Londra'da Kirkaldy (1865) den sonra, J. Bauschinger 1871 yılında Münih Politeknik Enstitüsü'nde kendi laboratuvarını kurdu. Bunu avnı vil. A. Martens'in Berlin'deki 1873'te K. Jenny'nin Vivana'daki, ve 1879'da C. von Bach'in Stuttgart'taki laboratuvarları izledi. Bir yıl sonra L. von Tetmajer'in yönetiminde Zürich Laboratuvarı açıldı. Belçika'da ise ilk laboratuvar 1886 yılında Malines'de kuruldu.

Hızla sanayileşmekte olan ülkelerde, benzer şartlar, benzer ihtiyaçları doğurdu. Bu durumun etkileri, milletlerarası imalat malları ticaretinde de kendini gösterdi ve malzeme muayene laboratuvarları ile bunların çalışmalarına hakkındaki bilgiler milli sınırları aşarak yaygınlıktı. Uzmanlar arasındaki ilişkiler coğalınca, uygulanan metodların mukavesesi edilmeleri ihtiyacı doğdu; dolayısıyla elde edilen sonuçların mukavesesi de imkân dahilinde girdi.

1884 yılı gibi oldukça erken sayılabilecek bir sırada, Bauschinger komisyonu ülkelere dost ve meslektaşlarını davet ederek Münih'te bir milletlerarası konferans düzenledi. Konferansa katılanların sayısı çok az; fakat elde edilen başarı büyük olmuştu. Uniform muayene standartları konusunda çalışmak üzere bir komite kuruldu ve bu komitenin tesbit ettiği standartlar, 1886'da Dresden'de toplanan benzer bir konferansta kabul edildi. Bunları takiben 1890'da Berlin'de ve Bauschinger'in ölüm yılı olan 1893'de Vivana'da iki milletlerarası çalışma daha yapıldı. Diğer taraftan 1889'da Paris'te düzenlenen Milletlerarası Sergi sırasında yapılan «Tatbiki Mekanik» Konferansının önemli bir kısmı malzeme muayeneleri konusuna ayrılmıştı.

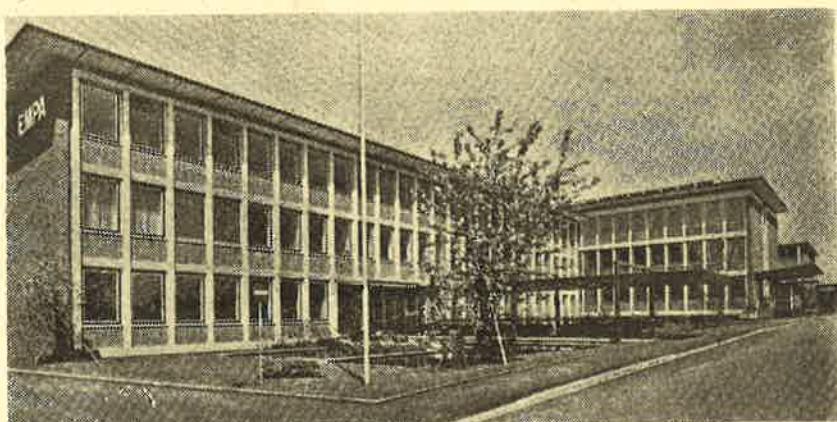
Cesitli ülkelere sayısız bilim adamları arasında kurulan ve olumlu volla gelisen bu ilişkilere rağmen, sürekli faaliyette bulunacak ve organizatör rolü oynavacak bir milletlerarası kuruluşun eksikliği bütün şiddetivle hissedilivordu.

Bu volla ilk tesebbüs Zürich'den geldi ve İsviçre Federal Laboratuvarı Direktörü L. von Tetmajer, Milletlerarası Malzeme Muayeneleri Birliği'nin kurulmasını teklif etti. Aslında son de-

rece dikkatle ve mükemmel bir şekilde hazırlanmış olan bu teklif 1895 yılında kabul edildi ve böylece kısa adı ile AIEM olarak anilar. Birlik, ilk büyük milletlerarası organizasyonlarından biri olarak kurulmuş oldu.

AIEM Zürich'te kurulduktan sonra kongreler, sırasıyla 1897'de Stockholm'de, 1901'de Budapeste'de, 1906'da Brüssel'de, 1910'da Kopenhag'da ve 1912'de New York'da yapıldı. Bu arada, 1900 Paris Sergisi sırasında Fransa Hükümeti, malzeme muayeneleri konusunda bir konferans düzenleyerek yabancı ülkeleri de davet etti. Bu konferansa milletlerarası kuruluş olarak AIEM ve onun Başkanı L. von Tetmajer'in önderliğinde muhtelif ülkelere değerli bilim adamları katıldılar. Rus N. A. Eleclubsky AIEM'nin kurucularından ve müteşebbis yönetim kurulu üyesi olarak teskilatı temsil etti. Ayrıca Vivana'dan W. Exner, Kopenhag'dan H. J. Hannover İngiltere'den W. C. Unwin ve A. Siemens, Rusya'dan D. Chernof da hazır bulunmuslardı.

Teorik bilgilerle uygulamaları ve kogrede verilen önemli bazı tebliğleri içine alan tutanaklar üç büyük cilt tutuyordu. Tartışmalar ve fikir teatileri oldukça önemlidir. Bu görüşmelerde katılanlar arasında Hartmann,

Zürih'teki Federal Malzeme Muayeneleri Laboratuvarlarının girişi

Yazida söz konusu edilen RILEM, 1965 yılı kongresini TSE de yapmıştır

Mesnager, Feret, Fremont, Le Châtelier Charpy, Considere, Thurston, Howe, Brinell Seefehlner ve Petroff gibi malzeme muayeneleri konusunda büyük söylev yapmış isimler vardı.

Zamanın bütün politik güçlüklerine rağmen bu öncüler, milletlerarası işbirliğini gerçekleştirebilme yolunda büyük mesailer katedebilmişlerdir. Bu nüfus beraber patlak veren I. Dünya Savaşı diğer bir çok organizasyonda olduğu gibi malzeme muayeneleri konuşundaki milletlerarası çalışmaları da sekteye uğratmıştır.

Ancak, 1926 yılında iki taraflı tilta olan Hollanda ve İsviçre'nin bu yöndeki faaliyetleri veniden düzene sokmak için girişikleri tesebbüsler semelerini verince, aynı yılın Eylül ayında Zürih'te yapılan toplantıya 16 ülkenin temsilcileri katıldı ve eski milletlerarası kuruluşun canlandırılması prensip olarak karara bağlandı. Bundan hemen bir yıl sonra Amsterdam'da toplanan konrede, AIEM'in verine gecmeli üzere NAIEM kuruldu.

NAIEM'in ilk Başkanı A. Mesnager, Genel Sekreteri de M. Ros idi. Kurulusun bünyesi içinde hemen 4 ayrı çalışma grubu teşkil edilerek faaliyetiecdildi. Bunlar, W. Rosenhain'in yönetimindeki «Metalik Malzemeler», M. Ros'un yönetimindeki «İnorganik malzemeler», R. af Hjelmsater'in yönetimindeki «Organik Malzemeler» ve W. von Moellendorf'un yönetimindeki «Genel Konular» gruplarıydı.

1931 yılında toplanan ilk kongre, bundan tam altı yıl sonrası ikinci izledi. Bu altı yıllık çalışmalar hakkında etrafı bilgiler bulunmamakla beraber, organizasyon metodu yönünden pek çok üveleri itirazlarıyla karsıldı ve anlaşılmazlıkların çözümlebilmesi için bir hayli zaman kaybedildiği anlaşılmaktadır. Yukarıda sözünü ettigimiz çalışma grupları da zamanla desantralize olma isti-

ni göstermişler ve bu yüzden genel amaciyla uygun bir çalışma göstermemislerdir.

Esasen Dünya'nın politik havasını sarmaya başlayan kara bulutlar, milletlerarası işbirliğinin yürütülmemesini gitikçe güçlestiriyordu. II. Dünya Savaşı, etkilerini NAIEM üzerinde de göstermeyecekti ve kuruluşun döneminde cesitli zorlukları içinde kırılan Teskilat, olayların zoruya faaliyetlerini tatil etmek durumunda kaldı.

Savastan sonra, bu alanda ortaya çıkan milletlerarası işbirliği 1895 ve 1927 denemelerinin biçim ve havasını tasımadıkta Barış imzalandıktan sonra İsviçre'ye vaptığım ilk ziyaret sırasında M. Ros, bana yeni milletlerarası ilişkiler kurma yolunda, Paris İnsaat Malzemeleri Laboratuvarı Direktörü R. L'Hermite ile vaptığı görüstürmeleri anlattı. Bu tesebbüsler, 1947 Haziranında Paris'te kurulan RILEM (Internationale des Laboratoires d'Essais sur les Constructions et les Matériaux) ile gerçekleşiyordu. RILEM'in geçmiş çalışmalarını burada ayrıntılı olarak ele almak için vakıtın henüz erken olduğu kanısındaydım. Yakında kutlanacak olan 20. kuruluş yıldönümü muhakkak ki kuruluşun tarihçesini gözenecem, faaliyetlerinin bir muhasebesini yapmak bakımından mühim bir fırsat teşkil edecektir.

RILEM'in doğusuna ile birlikte, büyük milletlerarası konreler düzenlemek fikri terkedilmiş bulunuyordu. 1940 yılında önce yapılan milletlerarası toplantılar, büyük birer kongre havasını taşıyor ve genel konularda pasif bir karakter arzeden görüşmeler, çalışmalarla katılan uzmanları tatmin etmivdu. RILEM'in kuruluşundan sonra, Mr. Bauschinger tarafından düzenlenen konferanslarla birlikte bu havadan gitikçe uzaklaşıldı. Zamanla, aynı problemlerin bir araya getirdiği mahdut savda uzman, özel sekilde birbirlerini haberdar ederek küçük top

lantilar düzenleme yoluna gittiler. Tatminkar sonuçların alındığı bu tip ilişkilerin kurulabilmesi RILEM'in doğusuya mümkün olmustur.

Tecrübeler, eski formüllerin terkedilmesindeki isabeti ortaya koymus bulunmaktadır. Edindiğim bilgilere göre, NAIEM'in eski mensupları tarafından avni nitelikte bir üçüncü milletlerarası kuruluş mevdana getirmek için 1948 yılında girişilen teşebbüs, başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Buna karşılık virmi yıldan beri faaliyette bulunmak suretiyle, önceki iki birlikten daha uzun ve başarılı bir ecmise sahip olan RILEM, tuttuğu volun isabetini herkese kabul ettirmektedir.

RILEM'in dışında son yıllarda çeşitli özel amaçlar için çok sayıda milletlerarası kuruluş mevdana getirilmiştir. Bunlar genellikle özel bazı teknikleri konu olarak ele almaktadırlar. Bununla beraber, işin esaslarını ilgilendiren daha önemli bazı problemler, avni zamanda birden fazla kuruluşu mesul etmektedir. Malzeme muayeneleri konusu, aslında en fazla standardlaştırmayı ilgilendirir. Bu bakımından, Milletlerarası Standardizasyon Teskilatı (ISO)ının, gerek kendi bünyesi içindeki, ve gerekse diğer milletlerarası kuruluşalarla bu konuda kurduğu ilişkileri zikretmek gereklidir.

Malzeme muayeneleri konusundaki 3 çevreli yüz vil tutan milletlerarası çalışmaların muhasebesini yapmak, bize, alınan sonuçların daha verimli olmasına engelleyen sebepleri açıklabilmek yetkisini vermemektedir. Ortaya çıkmış olan güçlükler, - bazıları teknik bazıları sahsî; fakat genel karakterde, hiçbir zaman vazgeçilmeyacaktır. 1870 - 1945 arasındaki politik atmosferi, milletlerarası işbirliğini kolaylaştırıcı nitelikte değildi. Buna rağmen zamanın saygı değer bilim adamları, her türlü van düstünde ve etkileri bir tarafa bırakarak sadece ve sadece bilim ve teknik uğruna ilişkiler kurabilmisler; bunu giic te olsa devam ettirebilmislerdir.

Zaman zaman dünyayı verinden sarsan stratejik olaylardan bilim adamlarının ve teknisyenlerin sorumlu tutulması, konunun ne kadar nankör olduğunu ortaya koymaktadır. Periodik olarak milletlerarası işbirliğini tahrif eden olayları ve bunların etkilerini önlemek, bütün iivivetlerine rağmen maalesef mümkün olamamaktadır.

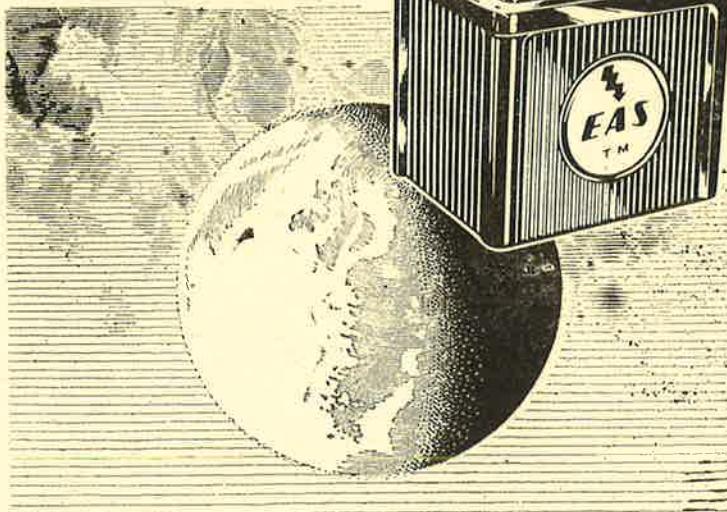
Bu uşurda caba gösterenlerin hiç bir zaman üstünlüğünü vitirmemeleri ve şiddetle kovalan başları veniden ve daha kuvvetli bir şekilde tesis edebilmeleri, takdir ve havranlıkla anılmalıdır. İste bu ruh, hiçbir zaman olmamalıdır.

Burada sözlerimi bitirirken, İsviçre'deki Zürih Konfederasyonunu ve Federal Láboratuvarı da milletlerarası organizasyonun kuruluşunu mümkün kılkıkları için sukrana anmak isterim.

EAS TUDOR

Dünya Akü teknünün zirvesinde

Akümülatörlerini yapmak için mutlaka : Üstün teknije,
ilme ve tecrübe ihtiyaç vardır.
Sizi yanıtabilecek her türlü taklitlerinden sakınmanız
manfaatinizi sağlar.

EAS TUDOR

Aküleri İngiliz OLDHAM ve İSVEÇ - TUDOR firmalarının
patentleri ile imâl edilmekte olup üstün bilgi, ve çok
ileri teknünün eseridir.

EAS TUDOR

Aküleri % 100 Türk sermaye ve emeğinin mahsüldür
HAKIKI DRY CHARGE YALNIZ EAS da BULUNUR

KİME SORARSANIZ SORUN

HERKES SİZE YİNE

EAS
DİYECEKTİR

AKÜ İMALAT ÇEŞİTLERİMİZ:

STARTER Her kapasitede 1 yıl garanti

TRAKSİYONER Kaldırıçalar İçin 3 yıl garanti

STASYONER Telefon ve sabit lessler İçin 5 yıl garanti

EAS EBONİT ve AKÜMÜLATÖR SANAYİ ANONİM ŞİRKETİ Yakacık - Kartal Tel : 53 36 53 - 53 36 54

REKLAMCUK

Standard -- 127

Standard Dünyasından

PORTRELER

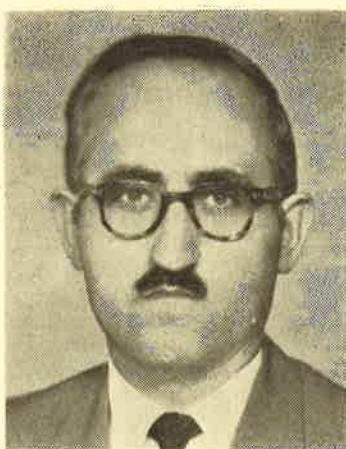

M. Fuat YÜCESOY

1912 yılında İstanbul'da doğan Fuat Yücesoy, 1933'te Harp Okulu'nu bitirmiştir, daha sonra Robert Kolej'den BS. ME. derecesiyle, B. Amerika'daki Michigan Üniversitesi'nden (MSE-ME) Hing Honour derecesiyle mezun olarak Makina Y. Mühendisi olmuştur.

Amerika'da stajini tamamladıktan sonra yurda dönmüş ve As. Fab. Kırıkkale Top Fabrikasında görev almıştır. Sonra, sırasıyla: MKEK Makina Şb. Müdürlüğü, Ankara Silah Fb. Müdürlüğü, MKEK Genel Müdürlüğü, Sümerbank Müşavirliği, Umumî Murakabe Heyeti Uzmanlığı, Sanayi Bakanlığı Sanayi Dairesi Başkanlığı, Ereğli Demir ve Çelik İşl. T. A. S. Tesis Müdürlüğü görevlerinde bulunmuş ve 1962 yılında T. Odalar Birliğine intisap ederek Sanayi Dairesi Sanayi Müdürlüğü ve Sanayi Dairesi Başkanlığı yapmıştır. 1965'ten beri de Umumî Kâtip Muavinidir.

Türk Standardları Enstitüsü'nün kuruluşu sırasında Sanayi Bakanlığı, Sanayi Dairesi Başkanı olan Yücesoy, 132 sayılı Kanunun hazırlanmış ve çıkışında önemli rol oynamıştır.

Prof. Mustafa KÖSEOĞLU

1926 yılında Alanya'da doğmuştur. 1943'te Antalya Lisesini Pek iyi derece ile bitirdikten sonra Yüksek Mühendis Okulu'na girmiş ve 1949 yılında Genej Makina Bölümünden mezun olarak o yıl yeni açılmış bulunan Tekstil Kürsüsüne asistan tayin edilmiştir.

Askerlik hizmetini tamamladıktan sonra da yine kürsüsüne dönerek asistanlığa devam eden Köseoğlu, 1954-56 yılları arasında İngiltere'de Leeds Üniversitesinde incelemeler yapmış. Platt Bros. Tekstil Makinaları Fabrikasında çalışmış, yurda dönükten sonra doçentlik imtihanlarında başarı göstererek İ. T. Ü. Tekstil Kürsüsüne eylemli doçent olmuştur. 1960 yılından beri kürsü sefliği yapmaktadır. 1965'te Profesörlüğe terfi ettirilmiştir.

Türk Standardları Enstitüsü Tekstil Hazırlık Grubu içinde birçok tekstil standartlarının hazırlanmasında değerli çalışmalar yapmış bulunan Prof. Köseoğlu, İngilizce, Almanca ve Fransızca dillerini bilmektedir.

TSE Teknik Kurulu on üç yeni standard daha kabul etti

TS. 34, TS. 151 ve TS. 278 de BAZI DEĞİŞİKLİKLER YAPILDI. TS. 11 İSE REVİZYONA TABİ TUTULDU

Türk Standardları Enstitüsü Teknik Kurulu' 23 Kasım Çarşamba günü saat 16.00 da toplanarak gündeminde bulunan standard tasarıları ile revizyon tekliflerini görmüş ve on üç yeni standardı kabul etmiş, ayrıca 4 standard için yapılan değişiklik ve revizyon tekliflerini de karaşa bağlamıştır.

Görevli olarak B. Amerika'da bulunan Başkan Faruk A. Sünter'in yerine Başkan Vekili Haydar Resit Kök'ün yönetiminde başlayan görüşmelerde ele alınan yeni standard konuları sunlardır :

Mangan Cevherlerinin Kimyasal Analiz Metodları (ISO/R-317) arşnik tayıni,

Mangan Cevherlerinin Kimyasal Analiz Metodları (ISO/R-318) alüminyum oksit tayıni,

Mangan Cevherlerinin Kimyasal Analiz Metodları (ISO/R-319) toplam mangan tayıni,

Mangan Cevherlerinin Kimyasal Analiz Metodları (ISO/R-322) bakır tayıni,

Römkörk Beşinci Tekerlek Pimi (ISO/R-337),

Makinalarda Kullanılan Silindirik Dişilerde Modül ve Adımlar (ISO/R-54),

Dilimli Kırdöküm Kalorifer ve Sıcak Su Kazanları,

Ağaç Vidaları,

Sağ Vidaları,

Ev Tipi Elektrikli Vantilatörler,

Sert Çekilmiş Som Alüminyum Tel,

Elektrolitik Bakırdan Toplayıcı Çubuklar,

Beton Bordün Taşları.

Göründüğü gibi, ilk altı tasarısı Milletlerarası Standardizasyon Teşkilati tarafından hazırlanarak kabul edilmiş bulunan Rekomandasyonların Türkçe'ye tercümeleridir. Ve baştan

4 tanesi TSE Láboratuvar Hazırlık Grubu, diğer 2 si de TSE Makina Hazırlık Grubu tarafından sunulmuştur.

Gündemde bulunan değişiklik ve revizyon tekliflerinin görüşülmesi sonucunda TS. 151 «Ceviz Kütükleri» Standardının 5.1. maddesindeki kontrol madde belgesinin 1 yıl olarak kabul edilen geçerlik süresinin 3 aya indirilmesi ve TS. 278 «Tungsten Filamanlı Elektrik Lâmbaları» standardının 3.1. işaretleme bölümündeki «Türk Mali» deyiminin, «Türk Mali veya TM işaret» şeklinde, «İmalatçının Markası veya Kısa adı» ifadesinin «Firmmanın Markası veya Kısa Adı» olarak, «TS. İşaret ve Numarası» ibaresinin de «Bu Standardın İşaret ve Numarası» şeklinde düzeltilmesi oybirliği ile kabul edilmiştir.

Diğer taraftan, önemli ihraç ürünlereimizden olan turunçgillerle ilgili TS. 34 te de aşağıdaki belirtilen değişiklikler yapılmıştır :

1) 2. numaralı «Piyasaya Arz» Bölümünün sonuna «Mandarin Grubunda ekstra meyvaların standard ambalajı mecburiyeti yoktur» cümlesi eklenmiştir.

2) «Turunçgil meyvelerini muhafesi ambalajlarının gemilere yüklemeye ve gemilerden boşaltma işlerinde palet kullanılır» şeklinde olan 4.3. maddesi, «Turunçgil meyvelerini muhafesi ambalajlarının gemilere yüklemeye ve gemilerden boşaltma işlerinde palet veya konveyör kullanılır» olarak değiştirilmiştir.

3) 4.4. maddesine, «Ayaklı, üstü açık ambalajlarda istif yüksekliği serbesttir» cümlesi eklenmiştir.

4) Standarda, «Turunçgil meyvelerde sap, silme kesilmiş olmalıdır» şeklinde ve 4.6 numarası altında yeni bir madde eklenmiştir.

TS. 11 «Temper Döküm Boru Ekleme Parçaları» adlı standard da tüm olarak revizyona tabi tutulmuş ve Teknik Kurul tarafından yeni şekilde kabul edilmiştir.

Resmi Gazete'den Standard Haberleri

1 — 3.8.1965 tarih ve 6/5106 sayılı kararname ile yayımı tarihinden bir yıl sonra mecburi olarak uygulanmak üzere yürürlüğe konulması kabul edilmiş bulunan TS. 178 «Pikle Deri» Standardının metin kısmı yerine yeniden gözden geçirilen metnin anılan kararname esasları içinde ve yayımı tarihinden 15 gün sonra mecburi uygulanması için düzenlenen 22.10.1966 tarihli ve 6/7189 sayılı kararname 15 Kasım 1966 tarihli ve 12452 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2 — 8.8.1965 tarihli ve 6/5105 sayılı kararname ile yayımı tarihinden bir yıl sonra mecburi olarak uygulanmak üzere yürürlüğe konulması kabul edilmiş bulunan TS. 156 - 177 «Büyükbaş - Küçükbaş Hayvan Hamaderileri» Standardlarından TS. 156 «Ortak hükümler», TS. 173 «Tuzlu kuru keçi ve tiftik keçi derileri», TS. 174 «Tuzlu kuru köyün derileri», TS. 175 «Tuzlu kuru oglak ve tiftik oğlağı derileri», TS. 176 «Hava kuruşu koyun derileri», TS. 177 «Hava kurusu kuzu derileri» Standardlarının yerine yeni metinlerinin, yukarıda anılan Kararname esasları içinde, yayımı tarihinden 15 gün sonra uygulanmak üzere mecburi kılınmasını sağlayan 22.10.1966 tarihli ve 6/7189 sayılı Kararname 16 Kasım 1966 tarihli ve 12453 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3 — TS. 268 «Yatay Eksenli Santrifüj Su Pompaları» Standardını, yayımı tarihinden 6 ay sonra uygulamak üzere mecburi kılan 12.10.1966 tarihli ve 6/7167 sayılı Kararname 18 Kasım 1966 tarih ve 12455 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

«Elektrik motorları, benzin veya dizel motorları gibi çevirici makineler tarafından hareket ettirilen ve dönen çarkı vasıtasi ile suyu belirli bir derinlikten emerek belirli bir yükseliğe basan» bu tulumbalardan yalnız su pompaları standard kapsamındadır. Camur, sıcak su, deniz suyu gibi özellik gösteren sıvıların basılsında kullanılanlar standardın kapsamı dışındadır.

Bu ay içinde TSE salonlarında yapılan önemli toplantılar

Türk Standardları Enstitüsü salonları, Kasım ayı içinde memleket ekonomisini çok yakından ilgilendiren önemli milletlerarası çalışmalara sahne olmuştur.

Bunları sırası ile ve fotoğrafları ile birlikte sunuyoruz.

RCD ENFORMASYON KOMİTESİ

Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği (RCD) Teşkilatına bağlı «Enformasyon Komitesi», 7 - 9 Kasım 1966 tarihleri arasında Türk Standardları Enstitüsünde yıllık normal toplantısını yapmıştır.

Turizm ve Tanıtma Bakanı Nihat Kürşad adına Müsteşar Yardımcısı Emin Hekimgil tarafından yapılan bir konusma ile açılan çalışmalar Tanıtma Genel Müdürü Ümit Halit Demiriz yönetiminde devam etmiş ve Türkiye, İran ve Pakistan'ın ilgili kuruluşlarından gelen temsilciler katılmışlardır.

ÖNEMLİ BİR KONFERANS :

Standardlaşturma konusunda doğrudan doğruya yaptığı çalışmaların yanı sıra, teknik gelişmelerde de yakından ilgilenen Türk Standardları Enstitüsü, zaman zaman tesislerini bu yönde faaliyetlere açmak suretiyle nızmet alanını daha da genişlet-

D.P.T'nin düzenlediği Uluslararası kolloquiumda Başbakanımız konuşurken

mektedir.

Izocam A. Ş. ile yapılan işbirliği sonucunda 16 Kasım 1966 Çarşamba günü TSE salonlarında «Yapılarda İşi ve Ses Tecridi» konusunda düzenlenen konferans, bunun en yeni örneklerinden birini teşkil etmiştir.

Kalabalık bir davetli kitlesi tarafından izlenen konferansa Avusturya'lı uzman Dr. Ing. Hans Kreiner, ses ve ısı tecridi konusundaki en son teknik gelişmeleri vukufla ortaya koymuş, projeksiyonla çeşitli uygulama şekillerini göstererek, «Cam Yünü» denen tecrit maddesinin kullanılmasını anlatmıştır.

Tarım Bakanı Dağdaş, hayvan ürünleri simpozyumunu açarken

D.P.T Kolloquiumunu izleyenlerden bir grup

17 Kasım günü, Hacettepe Tıp Fakültesi Temel Sağlık Bilimleri Yüksek Okulu İnşaattında yine Avusturya'lı uzmanlar, Dr. Ing. Schütz ve Dipl. Ing. Buchinger yönetiminde ve davetliler huzurunda tecrit təbikati yapılmıştır.

D.P.T. KOLLOQUYUMU :

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planımızın, açıklanmış bulunan hedefleri ve stratejisini tartışmak üzere Devlet Planlama Teşkilatı tarafından düzenlenen Uluslararası Kolloquium, 21 - 23 Kasım 1966 günleri arasında TSE konferans salonunda yapılmıştır.

Kolloquumu, Başbakan Süleyman Demirel, yaptığı bir konuşma ile açmış, daha sonra D.P.T. Baş Uzmanı Prof. J. Tinbergen ve Müsteşar Vekili Orhan Çapçı birer konuşma yapmışlardır.

Yerli ve yabancı 50'ye yakın bilim adamı arasında, 3 gün devam eden tartışmalar, dinleyenler tarafından ilgiyle karşılanmış ve plâncılarımıza ışık tutar nitelikte olmuştur.

HAYVANSAL ÜRÜNLERİMİZ KONUSUNDAKİ SIMPOZYUM :

21 - 24 Kasım günleri arasında TSE salonları, ikinci bir uluslararası çalışmaya da sahne olmuştur. A. Ü. Ziraat Fakültesi'nin O.E.C.D. ile işbirliği halinde düzenlemiş bulunduğu Uluslararası Simpozyum'da, «Hayvansal ürünlerimizin veriminin artırılması ve pazarlanması» problemleri ele alınmıştır.

Türk Standardları Enstitüsü adına Baş Müşavir İbrahim Kutlutan ile Ziraat Hazırlık Grubu üyelerinden Ragıp Saguner'in hazır bulunduğu Simpozyum'a O.E.C.D. ve F.A.O. gibi uluslararası kuruluşların temsilcileri ile çeşitli Avrupa ülkelerinden bilim adamları katılmışlar ve ilk gün çalışmaları, Tarım Bakanı Bahri Dağdaş'ın bir açış konuşması ile başlamıştır.

A. Ü. Ziraat Fakültesi Profesörleri ve yabancı uzmanlar tarafından sunulan tebliğler ve bunlarla ilgili (Devamı 10. sayfede)

TSE Hazırlık Gruplarında

ELEKTRİK :

- ★ «Yıldırımdan Korunma Tesisleri», «Aydınlatma Tesislerinde Kullanılan Lâmba Armatürleri», «Akım Ölçü Transformatörleri», «Gerilim Ölçü Transformatörleri», «Ayırıcılar», «Elle Kumandalı Açık Hava Tipi Kesiciler», «Emaye Bakır Teller» ve «Yalıtkan Yağlar» tasarıları üzerinde Teknik Komite Çalışmaları devam etmektedir.
- ★ «Anten Tesisleri», «Alternatif Akım Kaynak Makinaları» ve «Genel Kablo» tasarıları, Hazırlık Grubu tarafından olgunlaştırılmaktadır.
- ★ «Değişken Dirençli, Parafudrlar» tasarısı Teknik Kurul'a sunulacak hale gelmiştir.
- ★ TS. 13 «Kuru Pil ve Bataryalar» standardı Hazırlık Grubunca revizyona tâbi tutulmuş ve standardın yeni sekili, öntümzdeki toplantılarda görüşülmek üzere Teknik Kurul'a sunulmuştur.

INSAAT :

- ★ «Asbestli Çimento, Basınçsız Pis Su ve Yağmur Suyu Boruları ve Boru Özel Parçaları», «TS. 52'nin tâdili ile ortaya çıkan iki tasarı («Yuvarlak Ağaçlar - Değerlendirme Esasları» ve «Kerestelik İgne Yapraklı Yumuşak Tomruklar»), «Dolu Gövdeli Alçı Bölge Blokları» ve «Alçı Duvar Levhaları» adlı standard tasarılarının bütün hazırlıkları tamamlanmış ve bunlar Teknik Kurul'a sunulacak hale getirilmiştir.
- ★ «Gazbeton Yapı Elemanları» tasarısı hakkında ilgili yerlerden gelen mütalâalar Grupta değerlendirilmektedir.
- ★ «Çimento Kerpîc Stabilize Bloklar» tasarısının Teknik Komite çalışmaları tamamlanmıştır.
- ★ «Kir Döküm Banyo Tekneleri» tasarısı, gelen mütalâalara göre Teknik Komitesi tarafından düzeltülmüş ve incelenmek üzere Hazırlık Grubuna sunulmuştur.

KİMYA :

- ★ «Oto Boyaları», «Benzin», «Toluen», «Ksilén», «Mürdesenk», «Sülfirik Asit» ve «Süper Fosfat» standard tasarılarını hazırlayacak Teknik Komiteler kurularak çalışmalarına başlamışlardır.
- ★ «Oto İç Lâstikleri» tasarısı Hazırlık Grubunda incelenmektedir.
- ★ «Zirnîk» tasarısı Teknik Kurul'a sunulmuştur.

LABORATUVAR :

ISO Rekomandasyonlarından tercihe edilerek «Gomalâk» ve «Lâstik Kalıplama Maddelerinde Görünüs Yoğunluğu Tayini» adlı tasarılar Grupta incelenerek tamamlanmıştır.

MAKİNA :

- ★ «Su Dolasım Pompaları», «Oto ve Yol Makinaları için Patinaj Zincirleri» ve «Su Filtreleri» tasarıları, görüşülmek üzere Hazırlık Grubu gündemine alınmıştır.
- ★ «Basınçlı Tencereler», «Kalorifer Donanımında Kullanılan Kama Süngülü Kir Döküm Yassi Vanalar» tasarıları ile TS. 55 «Çiviler» standardının revize edilen sekili Teknik Kurul'a sunulmak üzere derlenmektedir.
- ★ «Kurşun Boru ve Dirsekleri», «Menba ve İçme Suları Tesisatında Kullanılan Kapaklar», «Demirden El Arabası», «Ad. Numara ve İşaret Plâkaları», «Kati Yakıt ile Çalışan Basınçsız Termostofonlar», «Beyaz Yün Keçeleri», «Köpüklu Havagazı Sayaçları» ve «Ana Yakıt Tankları (Bina Debili)» adlı tasarılar, Teknik Kurul'a sunulmuştur.

MADEN :

«Temper - Döküm», «Kir - Döküm» ve «Yayı Çelik Lâmalar» tasarılarını hazırlayacak Teknik Komiteler kurulmuştur.

MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ :

«Ölçü Terimleri» ve «Yapılarda Ölçü Toleransları» tasarıları üzerinde Teknik Komite çalışmaları devam etmektedir.

ZİRAAT :

«Kuru Bakla», «Fig», «Kus Yemi», «Kuru Kayısı», «Çig Süt», «Pastörize Süt» ve «Beyaz Peynir» tasarıları yakında Teknik Kurul'a sunulacaktır.

MÜTALÂAYA GÖNDERİLEN STANDARDLAR

ELEKTRİK :

Çelik Ölçü Alüminyum İletkenler, Elektrikte Kullanılan Sembol Harfleri.

KİMYA :

Külçe Kalay.

MAKİNA :

İçten Yanmalı Motorlar için Silindir Gömlekleri, Tesvîveci Kesikleri, Ahşap İşletme Kalemleri, Kazan Armatürlerinden Emniyet Ventilleri, Kalorifer Armatürlerinden Doldurma ve Boşaltma Muslukları.

MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ :

- ★ Elektrik ve Havagazı Sayaçları Yerleştirme Esasları,
- ★ Betonarme Hesap Esasları,
- ★ Tuğlalı Dösemeler,
- ★ Yapı Elemanlarının Boyutlandırmasında Gözönüne Alınacak Yükler.

TSE salonlarında yapılan toplantılar

(Başteraflı 9. sahifede) tartışmalar hayvancılığımız ve hayvansal ürünler üreticiliğimiz yönünden oldukça faydalı olmuştur.

Türk Standardları Enstitüsü temsilcileri, Simpozyum'da TSE'nin bu konuda hazırlamış olduğu standardlardan örnekler göstermişler, üzerinde çalışılmakta olan tasarılar hakkında bilgi vermişlerdir.

H. Kreiner tecrit konusundaki konferansını verirken

Kasım ayında basılan Türk standardları

TS No. su	Standardın ismi	Fiyatı T.L.
TS 201	Sert Plastik PVC Borular ve Boru Özel parçaları	10.—
TS 325	Su Tesisatında kullanılan Bataryalar	8.—
TS 326	Kir-Döküm Pis Su Sifonları	7.—
TS 327	Kir-Döküm Pis Su Stüzgeçleri	23.—
TS 336	Ham Tabii Kauçukta Kül Tayini	2.—
TS 337	Ham Tabii Kauçukta Uçucu Madde Tayini	2.—
TS 351	Anma Gerilimi 1000 V ve daha yukarı bulunan Elektrik hava hatları için porselen izolatörler	11.—
TS 335	Kutulanmış Ton ve Ton tipi balık konserveleri	3.—
TS 357	Plastikler - Kalıplanmış Fenol Formaldehit Plastiğinde Serbest Fenol Miktarı tayini	2.—
TS 362	Yarı Mikro Kjaldahl Metodu ile Maden Kömüründe Azot Tayini	3.—
TS 373	Patlayıcı ortamlar için kendinden emniyetli elektrik malzemelerinin denenmesi	12.—
TS 377	Kaynaklı silindirik Buhar kazanları	61.—

BILİNENİN TADI

Armağan ANAR

Keats'in «İşitilmiş melodiler tatlıdır; fakat işitilmemiş olanlar daha tatlıdır» sözü bir zamanlar bana ne kadar doğru gelirdi. İnsanın bilinmeyene karşı duyduğu derin ilgi, özellikle genç insanların daima kendileri için meçhul olanın peşinde koşma hevesi ve bilinmeyene hayal gücüyle ilâve edilen fevkâlâdeliklerin yarattığı tatlı bir alemin ümidi söylemişti herhalde, genç ve romantik Keats'e bu sözleri.

İyi ki insanların Keats'le aynı fikirde oldukları çağları oluyor. Aksi halde insanlık yaşadığı yerde sayar, yeniliklerin, bilinmeyenlerin heye-can ve hayretini de duyamayacağından hayal bile kurmadan yaşayıp yaşayıp öldürdü.

Dikkat edin gocuklara. Hep annelerinin elerinden kurtulup bilmedikleri sokaklara sapmayı, o güne kadar görmedikleri bir şeyi elleyip tadmaya heves ederler. Bütün anneler de gocuklarını önlemeye çalışırlar. O anda insanları uvgarlığa kavuşturan bilinmeyeni keşfetme, hiç görmediğini anlama, deneme ve sonuç çıkarma işgüdüsünü önlemekte oldukça düşündürler.

Gelgelelim delikanlıkçağı geçti mi insanın üzerine olanı kabul etmek, başkalarının bilinmeyene karşı heves ve çabasını şaşarak izlemek ve eskiden bildiklerinde yeni bir tad bulmak gibi haller geliyor.

Bunu geçenlerde İstanbul'da, Boğaziçinde birbaştan birbirine vapur yolculuğu yaparken hissettim. Boğazın rengi hiç değişmemiş suları, halâ aynı kalmış köşe bucağı içime öyle tatlı tatlı doldu ki. Şayet işitilmemiş şeyler hakika-

ten daha tatlı olsaydı, ben o bildiğim kıyılardan yerli yerinde duran fistık ağaçlarından, tahtaları aynı seslerle çatırdayan küçük iskelelerden bu kadar tad alabilir miydim? Uzaktayken bile rengini bildiğim korular, rüzgârını yüzümde hissettiğim yollar, çayının lezzetini ağızında duydum kır kahveleri hep öyle duruyor diye içime sevinç dolar mıydı? Veya, ya bir daha sefere pancurları daima kapalı ama içinde eski günler halâ yaşıyanmış gibi duran yılının yerinde koskoca bir apartman görürsem diye korkar mıydim?

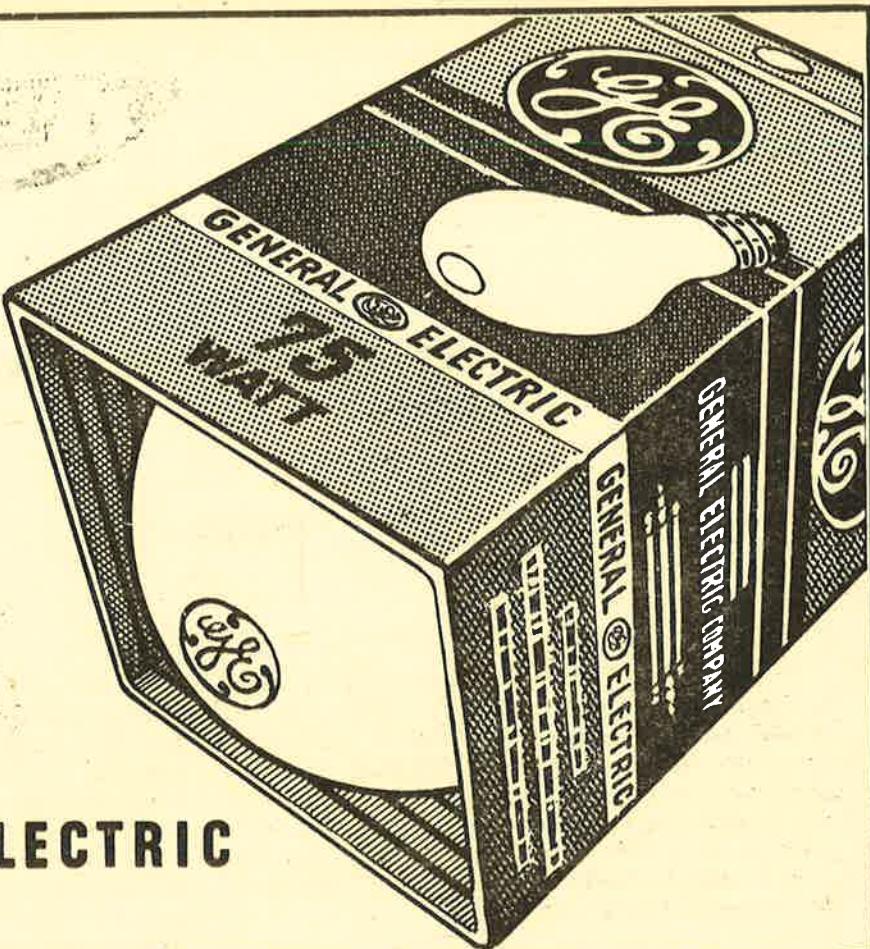
Demek Keats belirli yaştakiler bakımından doğru, o belirli yaşı aşmışlar bakımından pek o kadar doğru olmayan bir lâf etmiş. Çünkü bilinen şeyler yerine ve zamanına göre pekala daha tatlı olabiliyor.

Nereden nereye demeyin ama standard da bu bilinirlik özelliği dolayısıyla insanlara az mı huzur ve rahatlîk kazandırır ve tatlı anlar yaşatır.

Standard olanın bütün özelliklerini, kusurlarını, meziyetlerini, cinsini, cibiliyetini biliriz. Bana şu standardın şu sınıfına uygun mal gönderdiyen alıcının, akşam evine gidince ne tatlı hislere kapılacağını bir düşünün. Fiat müsait, müşteri hazır ve yarın satışa çıkaracağınız malın ambalajını açtığınızda içinden bozugu mu olacak, çürüüğü mü olur, boyu küçüğü mü araya sıkışmıştır diye bir endişeniz yok. O zaman size edeceğiniz kârı nasıl sarfedeciniz hakkında tatlı tatlı hayal kurmaktan başka bir iş kâğımı?

G-E ampülü
tecrübeli ellerin
mahsulüdür.

Rasgele
bir ampul değil
GENERAL
ELECTRIC
alınız.

GENERAL **ELECTRIC**

Standard — 128

RABAK

ELOKTROLİTİK BAKIR VE MAMÜLLERİ A.Ş.

TESİSLERİNDE YAPILAN MAMÜLLER

BAKIR

ÖRGÜLÜ TELLER	10 mm ² Kesitten itibaren
SOM TELLER	0.20 mm. kalınlıktan itibaren
LAMÂ VE ÇUBUKLAR	Muhtelif ebatta
BORULAR	6 mm. - 65 mm.

GÖZ TAŞI = BAKIR SÜLFAT

PİRİNÇ

ÇUBUKLAR	Yuvarlak - Altı köşe
BORULAR	6 mm. - 65 mm.
TELLER	Muhtelif çaplarda

ALÜMİNYUM LEVHA VE DİSK

(Her kalınlık ve çapta)

RABAK

MEMLEKET İHTİYACI ARTTIKÇA TESİSLERİNİ GENİŞLETMEK
SURETİLE YURT HİZMETİNDE GÖREVİNİ YAPMAKTADIR.

Standard — 129

Elektrik Cihazlarının kabulü ile ilgili Yönetmelikleri Düzenleyen Milletlerarası Komisyon : CEE

Uzun yıllar, her zaman kullandığımız elektrik cihazlarında, özellikle emniyet unsurunu ön plâna alarak, spesifikasyonlar hazırlayan ve CEE diye anılan milletlerarası kuruluşun tam adı «International Commission on Rules for the Approval of Electrical Equipment» (Elektrik Cihazlarının Kabulü ile ilgili Yönetmelikleri Düzenleyen Milletlerarası Komisyon) dur.

Birinci Dünya Savaşından sonra piyasada satılmakta olan elektrik malzemelerine karşı duyulan geniş ilgi, ekonomik ve sosyal gelişmenin oldugu harp sonrası bu devirde, kullanılan malzemenin düşük kalitede olması dolayısıyla imalatta isteksizlik probleminin ortaya çıkması, 1923 yılı ve onu takip eden yıllarda İsviçre'ye «İsveç Elektrik Teçhizatı İşletmeleri Birliği», Almanya'daki «Elektrik Teçhizatı İşletmeleri Birliği» ve Hollanda'daki «Hollanda Elektrik Teçhizatı İşletmeleri İdari Müdürler Birliği» gibi kuruluşların imalat sanayii temsilcileri ile, piyasadaki elektrik aksesuarlarının emniyetini artırmak için yaptıkları görüşmeler, CEE'nin kurulmasını hazırlayan başlıca olaylardır. Bu arada, 1926 yılında GIGRE (Geniş Elektrik Sistemleri Hakkında Milletlerarası Konferansları) tarafından kalite markaları üzerine yapılan araştırmayı da zikretmek gereklidir.

Elektrik aksesuarlarının emniyetini artırmak konusunda yapılan çalışmaları, 1926 yılında «Installationsfragenkommission» (IFK) nin kurulması ile zirveye ulaşmış ve aynı yılın Nisan ayında, Berlin'de dört memleketin iştiraki ile ilk toplantı yapılmıştır. Böylece teşkilatın amacının belirli olarak ortaya çıkması ile, üye sayısı 13'e yükselmiş ve 1939 yılına kadar 11 tane yayın yapılmıştır.

İkinci Dünya Savaşı sırasında, üye memleketler arasında kesilen ilişkiler, harbin sonunda yenilenmiş ve IFK, CEE adı altında kurularak her gün biraz daha genişleyen bu sorum-

luluğu devam ettirmiştir. Geçmiş tecrübelerin ışığı altında, iş metodları geliştirilmiş ve yeni gelişmelere adapte edilmiştir.

CEE'nin görevleri söyle sıralanabilir :

1 — Kötü mal kullanmadan doğacak risklere, yanım tehlikelerine karşı korunmak için, belirli elektrik cihazlarına uyan şartları etrafında açıklamak; bunun için de ev, dükkan, atölye, fabrika ve benzeri yerlerde her zaman için kullanılan elektrik cihazları ile meşgul olmak;

2 — Üye memleketlerde yürütürükte olan şartnameler arasında özellikle, değiştirilmesi tabiat şartları yönünden imkânsız bulunanları göz önüne alarak bir bütünlük sağlamak ve milletlerarası işbirliğini kolaylaştırmak;

3 — Bütün üye memleketlerdeki, elektrik cihazları için kurallar ve şartnameler yaylayan kuruluşları bir araya getirmek ve bunların bir-birlerine olan uyarlık durumlarını kontrol etmek.

Her üye memleket bir milli kuruluşla temsil edilir. CEE'nin hala on-sekiz üyesi vardır. Bunlar aşağıda gösterilmiştir :

Avusturya	İtalya
Belçika	Hollanda
Cekoslovakya	Norveç
Danimarka	Polonya
Federal Almanya	Portekiz
Finlandiya	İsviçre
Fransa	İsviçre
Yunanistan	İngiltere
Macaristan	Yugoslavya

CEE'ye amacına ulaşabilmek için, çalışılan konular üzerinde milletlerarası bir fikir birliğini ifade eden spesifikasyonlar yayınlanır. Basılan spesifikasyonların üye kuruluşlar tarafından resmen kabul edilmelerini

kogmazsa da, milli şartnameler hazırlanırken, milli standartlar arasında bir ahenk yaratmak ve dolayısıyla milletlerarası işbirliğini kolaylaştırmak bakımından bu spesifikasyonlardan faydalama olmasını kuvvetle tavsiye eder. CEE'nin üye kuruluşları, memleketlerindeki elektrik teçhizatı imalâtçıları, tüketicileri ve resmi müesseseler arasında geniş bir yayım yapabilmek için spesifikasyonlarını Fransızca ve İngilizce olmak üzere iki dil üzerinden yaparlar.

Bundan başka, CEE tüketicileri ile spesifikasyonları ile uygunluk gösteren bir marka hazırlanmaktadır. Halinazırda sözkonusu amaca erişilinceye kadar, teçhizatın kabulünü kolaylaştıracak, üye kuruluşlar tarafından kabul edilmiş ve bunları kendi memleketlerinde hazırlanan, malın CEE spesifikasyonlarına uygunluğunu gösterecek özel bir muayene sertifikası projesi uygulanmaktadır.

CEE, bir genel kurul tarafından yönetilir. Genel Kurul, başkanı, başkan yardımcısını, genel sekreteri, yayın ve diğer gerekli komiteleri taşınır. CEE spesifikasyonları, Genel Kurul tarafından tayin edilen teknik komiteler tarafından hazırlanır. Ve basılmadan önce kurulun tetkikinden geçer. Teşkilatın çalışma usullerinin detayları, Statüler ve Usül Kurulları Şartnamesinde belirtilemiştir.

1934 yılında, Milletlerarası Elektroteknik Komisyonunun (ICE), elektrik aksesuarları teknik komitesini kurması ve başkanlığına IFK başkanı Mr. van Sturen'in getirilmesi ile, daha önce de konuları itibarıyle ilişkili olan IEC ve CEE resmen beraber çalışmaya başlamışlardır. Bu beraber çalışma sayesinde işlerin tekrarı önlenmiş ve kuruluşların çalışmaları kolaylaşmıştır. CEE ve IEC arasındaki işbirliği ile her iki kuruluş da uygun, faydalı spesifikasyonlar basılmıştır.

TURK STANDARDLARI

Türk Standardları Enstitüsü

TAVANLAR İÇİN BOŞLUKLU HAFIF BETON BLOKLAR VE PLAKLAR

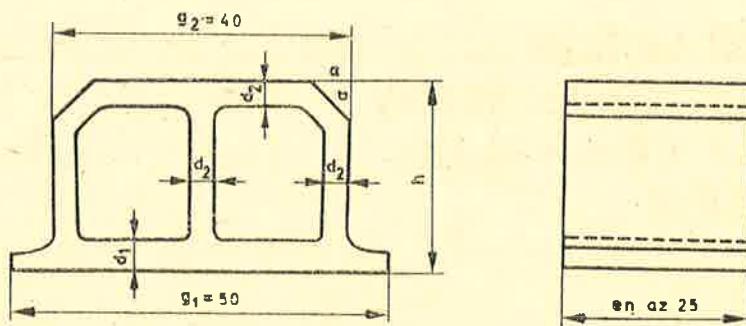
TS 407/1

NİSAN 1966
Birinci Baskı

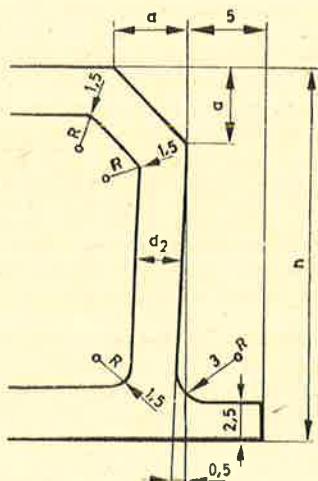
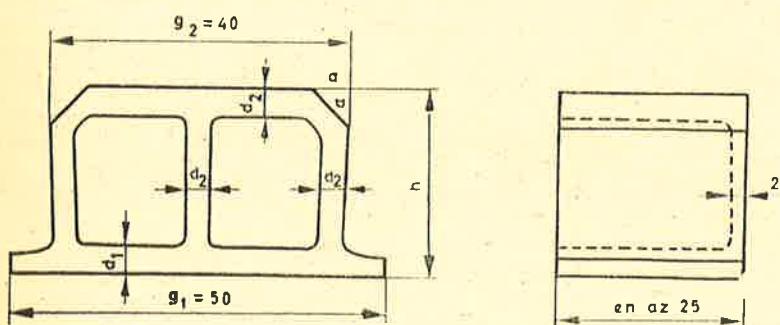
Lightweight Concrete Hollow Blocks and Plasters
for Ribbet Floors

UDK 691/3

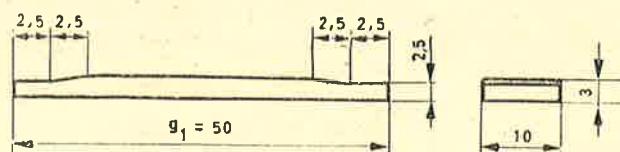
Ölçüler Cm. dir.

ŞEKİL-1 Normal tavan bloğu (tip A).

ŞEKİL-2 Uç bloğu (tip B).

ŞEKİL-3 Nervür plâğı.

YENİ Standardlar

- I -

«TAVANLAR İÇİN BOŞLUKLU HAFİF BETON BLOKLAR VE PLAKLAR» STANDARDI

Turhan SÜKAN

Inşaat Yük. Müh.

İnşaat Hazırlık Grubu tarafından hazırlanan «Tavanlar için Boşluklu Hafif Beton Bloklar ve Plaklar» standardı, 22.4.1966 tarihinde TSE Teknik Kurulunca Türk Standardı olarak kabul edilmiştir.

Bu standard her türlü döşemelede tavan boşluklarını dolduran hafif beton blok ve plaklarını kapsar. Piyasada Asmolen adı altında kilden yapılan inşaat gereçleri gibi aynı yerlerde kullanılır. Zaten Teknik Komite bu standardın adı olarak Beton Asmolenleri düşünmüştür, fakat asmolenin bir ticari isim olması dolayısıyla, bu addan vazgeçmemiştir.

Boşluklu hafif beton blok ve plaklar, yapıdan gelen yükleri taşımazlar; bunlar yalnız doldurucu element olarak vazife görürler.

Boşluklu hafif beton blok ve plakaların tipleri aşağıda belirtilen üç şekildeildir :

— Normal tavan blokları (Tip-A)

Bunlar nervür altında ve her iki yüzü de açık olanlardır.

— Üç Blokları (Tip-B)

Isminden anlaşılabileceği üzere nervür uçlarında kullanılır ve bir yüzü kapalıdır.

— Nervür Plakaları

Bunlar da nervür altlarında enine olarak kullanılır.

Bu standardda, blok ve plakaların basınç dayanımı, ortalama, 15 kgf./

cm² den asgari 12 kgf/cm² den az olmaması istenmiştir.

Birim hacim ağırlıklarının ise, 1400 kg./m³ den az olması şart koşulmuştur. Zira bunlar boşlukları doldurmak amacıyla kullanıldığı için ölü yükleri mümkün olduğu kadar az artırmalıdır. Birim hacim ağırlıklarının hafif olması için bu gibi blok ve plakaların hafif agregalarla yapılması şarttır.

Bunlar da tüf, sünge taşı, yüksek hararette yanmış kömür ve kok curufları, ani soğutulmuş yüksek firin curufları, yüksek ısı derecesinde ısıtılırlar aniden soğutulan «Permit ve Vermikülit gibi» mineral agregallardır.

Diger taraftan, bu standard, yurdumuzda bol miktarda bulunan

doğal hafif taşların kıymetlendirilmesine yardımcı olacaktır.

Halen yurdumuzun bims ve tüfleri ile yapılan hafif betonlar üzerinde, İmar İskân Bakanlığı, Türkiye Bilimsel Teknik Araştırma Kurumu ve Devlet Su İşleri Araştırma Dairesi çalışmalar yapmaktadır. Böylece istenen bir kıymetlendirme şimdiden başlamış bulunmaktadır.

Bu standard gaz ve köpük betonundan yapılan blok ve plakları kapsam dışında bırakılmıştır. Gaz ve köpük betonları için ayrı bir standard hazırlanmıştır.

Sonuç olarak; bu standardla, inşaat gereçleri arasında önemli bir yeri olan hafif tavan blok ve plakları standardize edilerek, bir boşluk daha doldurulmuştur.

İş Adamları

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ

okuyor

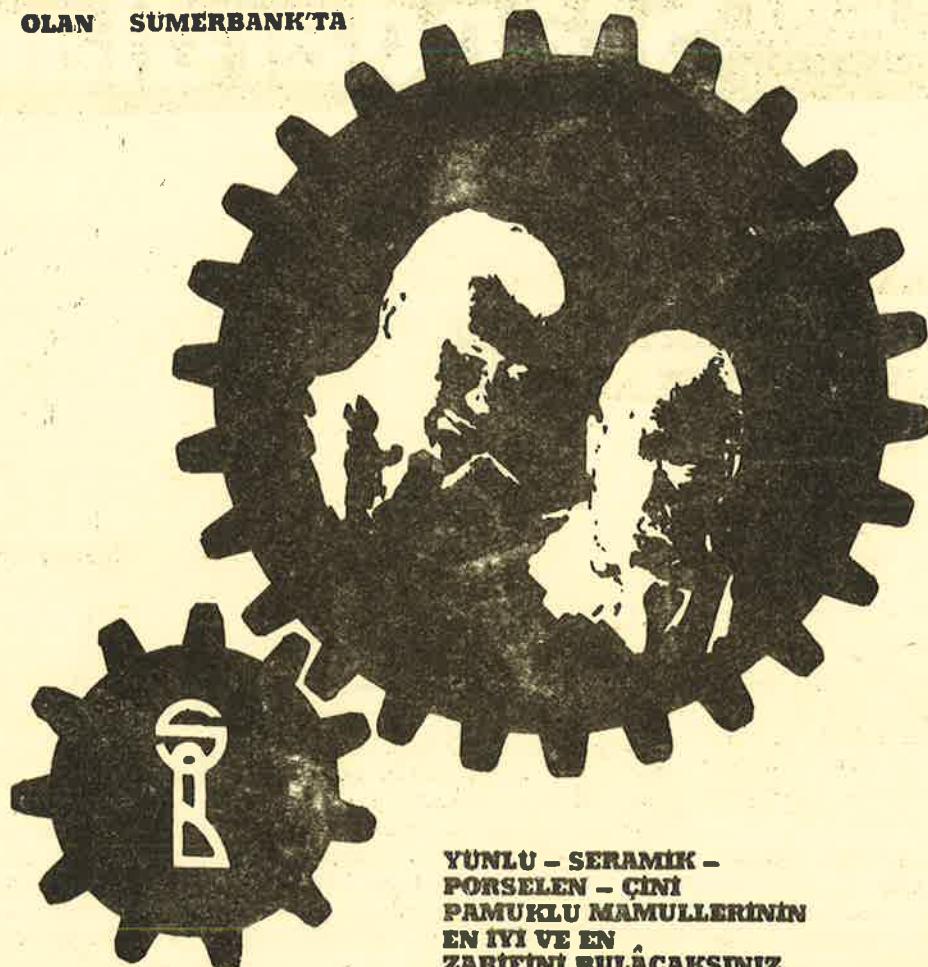
Türkiye ve Dünya'da cereyan eden iktisadi olayları yakından takip edebileceğiniz yegane gazete

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ'dir

Abone için müracaat :

Şehit Teğmen Kalmaz Cad. No. 30 - ANKARA

**ANA SANAYİ KOLLARIYLE
MEMLEKET HİZMETİNDE
OLAN SÜMERBANK'TA**

**YUNLU - SERAMİK -
PORSELEN - ÇİNİ
PAMUKLU MAMULLERİNİN
EN İYİ VE EN
ZARİFİNİ BULACAKSINIZ.**

Basın A - 12413 (131)

KILIÇOĞLU Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

E S K İ S E H İ R

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

**Her Nevi Kiremit, Tuğla
ve Ateş Tuğlaları**

**En iyi kaliteli mallarıyle daima
müşterilerinin emrindedir**

ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No: 59
Eskişehir

**Telgraf adresi : KIREMİT
Telefon No. : 1364 - 2105**

YAPI ALÇILARI STANDARDI

Hayri YALÇIN

Kimya Yüksek Mühendisi

Jeolojik yapı itibarile yurdumuzda bol alçı taşı yatakları mevcut bulunmaktadır. Üstelik bu alçı yataklarının büyük bir kısmı son derece saf ve yüksek kalite göstermektedir. Buna rağmen yurdumuzda, bağlayıcı bir yapı malzemesi olan alçıdan yeteri derecede faydalanıldığı söylenemez. Teknik bilgi yetersizliği yanında bir alçı standardının mevcut olmayacağı da bu durumun belli başlı nedenleri arasında sayılabilir.

Bugüne kadar alçı taşı, bir kaç istisna dışında, çok ilkel şartlar altında ve teknik kontrolü olmayan basit fırınlarda yakılmak suretiyle dehidre alçı haline getirilmektedir. Alçı taşından ($\text{Ca}_3\text{O}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$) yarı molekül kristal suyunu havi yapı alçısı ($\text{Ca}_3\text{O}_4 \cdot 1/2 \text{H}_2\text{O}$) elde edilmesi ancak alçı taşının belirli sıcaklıklar ($190 - 205^\circ\text{C}$) arasında homojen bir şekilde kızdırılması ile kabul olmaktadır. Alçı taşının düşük sıcaklıklarda kızdırılması halinde, büyük parçaların orta kısımlarında iki mol suyunu bırakmamış alçı molekülleri kalacaktır. Böylece hazırlanmış bir alçı tam olarak aktif hale gelmemiş demektir. Zira iki molekül su ihtiiva eden alçı molekülleri sonradan su ile temas halinde hidrasyon özgürlüğü göstermeyecektlerdir. Diğer tarafından kontrolsüz kızdırma sonucu, özellikle çapraz ateş ve alev karşısında kızdırılan alçılar ise yer yer yüksek sıcaklık etkisinde kalmış olacak ve dehidrasyon olayı yarım molekül kristal suyunun kaçasına kadar ilerleyecektir. Tamamen dehidre edilmiş böyle bir alçı da istenilen hidrasyon özelliğini göstermeyecektir.

Yeni hazırlanmış olan yapı alçıları standardında (TS — 370) alçı taşının kızdırılma sıcaklığı ve metodu hakkında yukarıda sözü edilen sakıncaları önleyici herhangi bir kayıtlıycı hükümlü konulmamış olmasına rağmen, mamul alçıdan istenilen teknik özellikler imalatçayı kontrollü bir metot kullanmaya zorlayıcı mahiyette dır.

Yabancı ülkelerde pek çok alçı tipleri uygulama alanı bulmuştur. İle ri teknığın bütün imkânlarını endüstri alanına uygulamış olan ülkeler için bu geniş alçı sınıflandırması normal karşılaşmamıştır. Yurdumuz şartları göz önüne alınarak, TS — 370 e ancak iki tip yapı alçısı dahil edilmiş bulunmaktadır. Adı alçı halen piyasada kullanılmakta olan alçıya karşı gelmektedir. Bu alçı bütün genel maksatlar için kullanılacaktır. Katılı alçı daha çok kalıp işlerinde ve ince süs yapılarında kullanılmağa daha uygundur. Buna rağmen her iki alçı tipinin de bütün işlerde kullanılmasında teknik olarak hiçbir sakınca yoktur.

Yurdumuzda genellikle çok saf alçı taşı yatakları bulunmasına rağmen, coğrafi durum ve taşit imkânları da göz önüne alınarak TS — 370 de, bileşiminde en az % 70 $\text{Ca}_3\text{O}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ bulunan alçı taşlarının bile alçı imalinde kullanılabilmesine müsade edilmiş bulunmaktadır. Böylece yurdumuzun her bölgesindeki alçı kaynaklarından istifade edilebilmesi imkân dahiline girmış olacaktır.

Bilindiği gibi yapı malzemesi o-

larak alçı gün geçtikçe önem kazanmaktadır. Alçı, basit işlemlerle kolayca imal edilebilen, ucuz olan, çabuk ve yüksek mukavemet kazanan bir yapı malzemesi olarak, yapı malzemesi sıkıntısı çekken yurdumuz için önemli bir durum arzetmektedir. Buna rağmen bugün yurdumuzda ancak kalıp işlerinde, elektrik aksamının tamir ve montajında ve diğer bazı tımirat işlerinde çok az miktarda tüketilmektedir. Oysa diğer ülkeler alçıyı ana yapı malzemesi olarak büyük ölçüde tüketebilecek teknik ve standartlaşyonla ulaşmış bulunmaktadır. Bugün çeşitli alçı mamulleri levhalar, bloklar halinde bizzat inşaatın bünyesini teşkil etmektedirler. Diğer taraftan izolasyon ve akustik temininde veya kartonpiyerler gibi hafif süsleme aracı olarak ta alçı büyük ölçüde uygulama alanı bulmuştur.

Alçı mamullerinin en büyük mahzuru, su ve rutubet etkisinde korozyona karşı dayaniksız oluşlardır. Genellikle kuru bir iklimde sahip olan yurdumuzda alçı ve alçı mamullerinin, standardın hizmete arzı ile birlikte çok geniş uygulama alanı bulacağına ümit etmekteyiz.

ÇİZELGE — 1

Yapı alçılarının kimyasal özellikleri

Kızdırma Kaybı	En çok % 9
Kalsiyum Oksit	En az % 26
Çözünebilen Mağnezyum tuzları (MgO olarak)	En çok % 0,3
Kükürt Trioksit	En az % 39
Klorürler (Na Cl olarak)	En çok % 0,5

PHILIPS'in kalitesine güvenim sonsuzdur.

ELEKTRİK CERYANI
İSLERİMİ ÇOK
KOLAYLAŞTIRIYOR'
Fakat, ceryanla işleyen
aletlerin de bana uzun
yıllar hizmet etmesi
sarttır. Bu cihazların
garantili ve bol yedek
parçalı, bakım ve tamir
atölyelerinin bulunması
lüzumlidur. İşte bu
özellikler Philips'in elektrik
süpürgesi ve diğer
mamullerinde birleşir.

KAPALI HAVALarda GÜNEŞİ
HEPİMİZ ÇOK ÖZLERİZ, bu
hasreti bir düğmeye
basmakla Philips'in ultraphil
(ultraviole) lambası giderir.
Philips'e güvenimiz çoktur,
onun için de aldığımız
lamba bir Philips mamullidür.
Bu lamba sayesinde kış
günlerinde olmamıza rağmen
temiz yaz günlerindeki
bronz rengindedir.

İSTE EN ÇOK SEVDİĞİM
SEYLER...
Ailemle beraber geçirdiğimiz
hoş akşamlar.. Radyo
dinlemek, gazete okumak,
televizyon seyretmek ve
sohbet etmek. Bunlar
Philips'in televizyonu,
radyosu ve ampulleri
sayesinde oluyor. Benim
gibi pek çok ev kadını da
daima alışıkları ve
güvendikleri Philips
ampullerini everinde
bulundurmayı ihmal etmezler

Philips 250.000 nin üzerindeki personeli ile dünyanın ileri gelen elektronik endüstrilerinden biridir. Hollanda hariçinde
55 imalat fabrikası ve muhtelif memleketlerde 115 mahalli organizasyonu bulunur.

AYDINLATMA, SESLENDİRME, RADYO, TELEVİZYON, CEREYANLI EV ALETLERİ; PIKAP, HABERLEŞME VASITALARI;
İLAC VE KİMYEVI MADDELER; İLMİ; SANAYİ VE TİBBİ CİHAZLAR VE ELEKTRİKLİ HESAP MUHASEBE MAKINALARI

A 1212

PHILIPS bütün dünyanın hizmetinde.

BAŞKA ÜLKELERDEKİ STANDARD KURULUŞLARINI TANIYALIM

POLONYA STANDARDLAR KOMİTESİ

(POLSKI KOMITET NORMALIZACYJNY — PKN —)

Doğuşu :

Polonya'da standardlaştırma faaliyetleri, 20. Yüzyıl ile birlikte başlamaktadır. İlk çalışmalar, elektroteknik ve mühendislik hizmetleri alanlarında olmuş; birkaç büyük endüstri merkezinde organize meslek grupları ve önemli firmalar çerçevesinde kalmıştır.

Birinci Dünya Savaşı sonunda şiddetle hissedilen standardlaştırma ihtiyacını karşılamak amacıyla, Polonya Bakanlar Konseyi, 1 Ekim 1924 tarihinde Polonya Standardlaştırma Komitesi'ni kurmuştur. İki savaş arasında oldukça başarılı sonuçlara ulaşmış olan bu Komite İkinci Dünya Savaşı yıllarında faaliyetini tatil etmek zorunda kalmış, 1945'te durumu Bakanlar Konseyince yeniden güçlendirilmiştir.

Değişen ekonomik yapı dolayısı ile Komitenin reorganizasyonu ihtiyacı doğmuş ve bugünkü Polonya Standardlar Komitesinin kurulmasını sağlayan Kanun, 27 Kasım 1961 tarihinde kabul edilmiştir.

Üyeleri:

Bir Devlet kuruluşu olması dolayısıyla Komitenin üyeleri bulunmamaktadır. Memur dumrunda olan kadro elemanlarının, üreticiden tüketiciye kadar bütün grupları temsil edebilecek nitelikte olmalarına çalışmaktadır.

Gelirleri :

Komitenin bütün masrafları Devlet Bütçesinden karşılanır.

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ ADINA SAHİBİ VE BASYAZARI	: FARUK A. SÜNTER
MÜESSESE MÜDÜRÜ	: VELİD İSFENDİYAR
GENEL YAYIN MÜDÜRÜ	: M. UYGUNER
MALİ VE İDARİ İŞLER MÜDÜRÜ	: METİN KAYAALP
BU SAYININ SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ	: İ. TANER BERKÜN
BASILDIĞI YER	: Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası - Ankara
TELGRAF ADRESİ	: STANDARD — ANKARA
TELEFON	: 17 91 24
POSTA KUTUSU	: 73, Bakanlıklar — ANKARA

Kuruluşun Yapısı ve Standardlarının Niteliği :

Bilimsel karakterde bir kuruluş olan Polonya Standardlar Komitesi, standardlaştırma çalışmalarından Bakanlar Konseyine karşı doğrudan doğruya sorumludur. Komite Başkanı Bakanlar Konseyi Başkanı tayin eder.

Komite :

- 1) Fonksiyonel Departmanlar,
- 2) Çeşitli alanlarda faaliyet gösteren standardlaştırma grupları,
- 3) Merkezi dokümantasyon servisi,
- 4) Hizmet büroları (İdari işler, mali işler, personel v. s.)

şeklinde 4 ana bölüm halinde teşkilatlanmıştır. Ayrıca yayın, kalite markası bürosu, rasyonalizasyon bürosu gibi üniteler, Komiteye yardımcı hizmetleri ifa etmektedirler.

Komitelen hazırladığı standardların uygulanması mecburidir. Ancak, tavsiye niteliğini taşıyan standardlar da vardır. Bugün kabul edilmiş bulunan 10.000 standardın % 80'i mecburi uygulamadadır.

Markası :

Standardlara uygunluk markası kullanılmakta ve bu uygulama sıkı bir şekilde kontrol edilmektedir. Malların üzerine PN markası ve malın uygun olduğu standardın numarası konulmaktadır.

İ L Â N T A R İ F E S İ

Tam sahife 800 TL.	1/2 sahife 450 TL.	1/4 sahife 250 TL.
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Kapak içeri ve arka kapak 1000 lira.
İläve renk başına 250 lira fark alır.

A B O N E S A R T L A R I

ADİ POSTA		UÇAK POSTASI
Yıllık 6 aylık Sayısı	12 Lira 6 Lira 1 Lira	Ücreti ilâve edilir. Abone bedeline uçak postası

Yazilar, Derginin ve yazarin adı ánilarak iktibas olunabilir.

MİLLETLERARASI STANDARDLAŞTIRMA HABERLERİ

IEC/TC - 35 toplantıında Türk Delegasyonu

IEC'nin XXX. Genel Kurulu'na katılan TSE Delegasyonu raporunu verdi

RAPORDA IEC NİN «BASIT PIL VE BATARYA» TEKNİK KOMİTESİNİN ÇALIŞMALARI HAKKINDA BİLGİ VERİLMEKTEDİR

Türk Standardları Enstitüsü'nün de üyesi bulunduğu Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu (IEC) nun 3 - 15 Ekim 1966 tarihleri arasında Tel-Aviv'de toplanan XXXI. Genel Kurul'una TSE temsilcisi olarak Robert Kolej Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Necmi Tanyolaç, İ. T. Ü. Türk Elektroteknik Kurumu'ndan Prof. Mümin Ülgür, Pil Batarya Sanayii T.A.S.'inden İ. Sevik ve S. B. Samuels katılmışlardır.

IEC'nin 35 sayılı «Basit Pil ve Batarya» Teknik Komitesi'nin 3 - 5 Ekim günlerinde yapılan toplantılarına katılan İ. Sevik ve Mr. Samuels, toplantı ile ilgili raporlarını Türk Standardları Enstitüsü'ne göndermişlerdir.

A.S.A.'DA BÜNYE DEĞİŞİKLİĞİ

Yeni kuruluş, A.B.D. Standardlar Enstitüsü (USASI) adını aldı

48 Yıldan beri Birlik Amerika'da millî standardlaştırma hareketini yürüten Amerikan Standardları Birliği (A.S.A.) 31 Ağustos 1966 tarihinde ilân edildiği gibi, bir bünnye değişikliğine uğrayarak yerini, yeniden teşkilatlamış bulunan ve «A.B.D. Standardlar Enstitüsü» adını alan kuruluşu terkettiştir.

Yeni Enstitü tarafından kabul edilecek standartlar ile birlikte eskî A.S.A. standartları da bundan böyle A.B.D. standartları olarak isimlendirilecektir.

Eski A.S.A. Direktörü Roger A. Gay istifa etmiş, yeni kuruluşun direktörlüğüne ise, daha önce A.B.D. Ticaret Odası Hükümetle ilişkiler Dairesi Müdürü Donald L. Peyton getirilmiştir. USASI'nın ilk Başkanı ise yine A.S.A.'nın son Başkanı olan Harry E. Cheseborough'dur.

TSE BAŞKANI, PEYTON İLE GÖRÜŞTÜ

TSE Başkanı Faruk A. Sünter, Washington dönüşünde, New York'ta kuruluşu yeniden organize edilen A.B.D. Standardlar Enstitüsünü ziyaret etmiş ve yeni Umum Müdür Mr. Peyton'la, bir saat kadar, iki milletin ve milletlerarası ortak standart çalışmaları hakkında görüşmüştür. Bu toplantıda New York Ticaret Müşavirimiz Emin Boysan'da hazır bulunmuştur.

Donald L. Peyton

H. St. Leger, SABS'da

ISO'NUN ESKİ GENEL SEKRETERİ, GÜNEY AFRIKA STANDARDLARI İLE MİLLETLERARASI ÇALIŞMALARI AYARLAYACAK

1965 yılının Aralık ayında, Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO)'nın Genel Sekreterliğinden ayrılmış bulunan Mr. H. St. Leger, öğrendiğimizde göre, Güney Afrika Birliği Standardlar Bürosu (SABS) nun Milletlerarası Departmanının başına getirilmiştir.

Standardlaştırma dünyasının çok iyi tanıldığı ve 1947 yılından beri ISO'da hizmet etmiş bulunan Mr. St. Leger'in başlıca görevi, Güney Afrika Birliği endüstrisini, gün geçtikçe artan bir önem kazanan milletlerarası standardlaştırmanın yarattığı geniş imkânlardan, daha etkili bir şekilde yararlandırmak olacaktır.

STANDARD, Mr. St. Leger'e yeni görevinde başarılar diler.

İRAN'Lı RCD BURSİYERİ GELDİ

Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği (RCD) programı çerçevesinde «Ambalajlama ve Standardizasyon» konusunda Hükümetimizin burs vermiş olduğu İran Standardları Enstitüsü mensuplarından Ziraat Mühendisi Esatullah Kahanim, Ekim ayının son günlerinde Ankara'ya gelmiştir.

Bir süre Türk Standardları Enstitüsünde çalışmalar yapan Kahanim, İstanbul'da ihracat maddelerimizin ambalaj ve kontrol uygulamalarını incelemiş, daha sonra program gereğince, İzmir, Mersin ve Karadeniz Bölgelerimizde yapacağı çalışmaların hazırlıklarını tamamlamak üzere tekrar Ankara'ya dönmüştür.

Standardlara Uygunluk Markası ve ISO

Muzaffer UYGUNER

Standardlara uygunluk markasının amacı, bir standard kurumunun kontrolu sayesinde, bir malın kabul edilen standardına uygun özellikleri taşıdığı hakkında alıcıya garanti vermektedir. İsteyen alıcı, malın standartına uygunluğunda tereddüte düşerse, ilgili standard ile malın karşılaşmasını yapar, ya da standard kurumuna durumu bildirir. Fakat alıcıların (tüketicilerin) çoğu, malın üzerinde markayı gördükten sonra uzun araştırmala girişmez.

Standardlara uygunluk markaları, standardı yapan kurum tarafından ve malı üreten firma ile varılan anlaşma gereğince o malın üzerine konulur. Standardı yapan kurum bu maksatla kullanacağı markasını önceden tesbit ve ilân eder. Bizde de standardları yapan Türk Standardları Enstitüsü, bu maksatla kullanacağı markasını seçmiş ve tescil etmiştir.

Standardlara uygunluk markaları bütün gelişmiş ülkelerde geniş çapta kullanılmaktadır. Ancak, her ülkede farklı bir kullanışa gidişmesi karşısında konunun ISO tarafından ele alınması zorunluğu çıkmıştır. Bu maksatla ISO/TC 73 Komitesi kurulmuştur, Bu Komite ISO'nun 1949 yılında Paris'te toplanan Birinci Genel Kurulunda kurulmuştur. Dünya Savaşı, günlük ihtiyaç maddelerinin kalitelerinde, derece derece, bazı değişiklikler yapmıştır. Mallar üzerine konulacak markalar konusunda her ülkenin tecrübelerinden yararlanmak ve bundan sonra bazı sonuçlara varmak yolundaki görüşlere uyularak bir komite kurulması kararlaştırıldı. Komite, böylece 1950 yılında kurulup çalışmalarına başladı.

Başlangıçta, standard yapan kurumların birçoğunun yapısı gereği, çalışmalar yalnızca üretenlerin görüşüne uygun olarak yapılyordu. Fakat, konunun tüketicileri ilgilendirdiği göz önünde tutularak çalışmaların bu yöne de çevrilmesi uygun bulundu. İlk hazırlıklar olarak hukuki koruma, talimat tiplerinin durumu, kontrol için izlenecek yol ve markalamanın güvenliğini sağlayacak tedbirler üzerinde duruldu. Bu çalışmalar sonunda hazırlanan Rekomandasyon 28 ülke tarafından kabul olundu ve ISO/R-189 olarak ilân edildi.

189 sayılı ISO Rekomandasyonu, «Standardlara uygunluk markalarının işleme ilkeleri (Principes de fonctionnement des marques de conformité aux normes) adını taşımaktadır. 7 Şubat 1957 tarihinde kabul

olunan bu Rekomandasyona hiçbir ülke aykırı oy vermemiştir.

Rekomandasyona göre; ISO üyesi her ülke bir ya da birden fazla marka sahibi olabilecektir. Markalar hukucken korunacak, markalar standart kurumlarında kabul edilmeyen standartların konusu mallar için kullanılmayacak, markanın kullanma şekil ve şartları herkese verilecek, hiçbir üretici izin almadan markayı kullanamayacak, standart kurumları da tam bir kontrolü gerçekleştirecek şartları düzenleyecek ve devamlı olarak kontrol yapacak ve bunu tıreteler de kabul edecektir. Sahte markaların kullanılmasına için de tedbirler alınacaktır. Ayrıca, standart kurulları, anlaşma yapılan firmaların ad ve adreslerinin listesini yayinallyacak, marka ile ve anlaşma yapılan firmalarla ilgili ilânlar yapacaktır.

Standard dergisinin 12 ncı sayısında yayımlanan «TSE Alâmeti Farızasının Kullanılması ile İlgili Talimat» bu esaslara göre ve bu maksatla hazırlanıp yürürlüğe konulmuştur. TSE, bu konudaki reklâm göreni de yapmaktadır.

ISO/TC-73 Komitesi, ikinci olarak, kullanma şeklini gösteren etiketlerin durumu konusunu ele almıştır. 1958 yılında başlayan bu konu ile ilgili çalışmalar sonunda hazırlanan tasarı da 1964 yılında ISO/R-439 ile son bulmuştur. Bu Rekomandasyona da aykırı oy veren ülke olmamıştır.

Bir malın kullanım özellikleri ile bilesimilarındaki teknik yapısı ile ilgili bilgiler, etiketlerde gösterilecektir. Etiketleme düzene her tip mal için bazı esaslarla göre tesbit olunacak, bu tesbit olunan tipler de ilân edilecektir.

ISO/TC-73, şimdi yeni bir rekomandasyon tasarısı üzerinde çalışmaktadır. 15 - 18 Mart 1966 tarihlerinde Paris'te yapılan toplantılarında «Standardlara uygunluk markalarını kullananlar için anlamı»larındaki rekomandasyon tasarısı üzerinde çalışılmış, standardlara uygunluk markaları ile özellikle ölçü ve tartı aletlerinin prototipe uygunluğunu gösteren kanuni damgalar arasındaki ilgiler üzerinde durulmuş, Komitenin adı ve çalışma aylamı gözden geçirilmişdir.

ISO/TC-73, gelecek yıllarda daha verimli çalışmalar yapmak üzere çalışmalarını düzenlemiştir.

ORTAK PAZAR'DA RASYONALİZASYONUN TEKNİK VE EKONOMİK YÖNLERİ

Birleştirme alanında nisbeten yavaş ilerlememizin sebebi acaba nedir? Yillardanberi biliyoruz ki, bir çok işletmelerde cironun % 80 i mevcut çeşitlerin % 20inden elde edilmekte ve buna karşılık cironun % 20 si de, işletmenin kendisini imal etmekle zorunlu gördüğü % 80 çeşitli sağlanmaktadır. İşte bizi düşündüren nokta da bir çeşit hercümmercine sebep olan bu haldır. Çeşit değişikliğinin neden bu kadar büyük tür. Neden küçük istihsal partileri teşkil eden ve özel ameliyeleri gerektiren bu kadar fazla çeşit mevcuttur. Profesör Beste, kesici ve delici aletler imal eden bir fabrikada 1440 çeşit, burgu, 1156 çeşit vida kılavuzu, 1258 çeşit raspa ve freze olmak üzere toplam 3854 çeşit alet imal edildiğini bildiriyor. Katologda gösterilen çeşitlerin % 80 i özel sipariş olarak yapılıyor. Müşterinin arzularını karşılamak için piyasada sürülmü olmayan bir çok çeşitler katalogda yer almaktadır. Soruluğu zaman, müsterinin bu tipleri de aradığı bildirilmektedir. Müşteri kraldır, denilmemektedir. Ama burada tamamıyla yanlış bir yola gidiilmektedir. Bir işletmenin vazifesi parasını israf etmek değildir. Ben bir teşebbüse girişirken paramın israf edileceğini bilsen muhakkak ki bu teşebbüsten vazgeçerim. Fakat çoğu zaman bu noktanın läzyküyle takdir edilemeyeşi bu meselenin en güç tarafını teşkil etmektedir. Bizim işletmelerimizde güç görevlerden birisi de her siparişin hakiki maliyetini önceden tesbit edebilmek için iç fiyat yapısını läzyküle aydınlatmaktadır. Burada, kısa bir zaman öncesine, elektronik hesap makinaları devrinin başlangıcına kadar, bu gibi fiyatları elde etmenin zor olduğu şeklinde bir mazeret ileri sürebilir. Her sipariş için geniş ölçüde kağıt üzerinde çalışmalar yapmaya lüzum yoktur. Bu hususta evvelce hazırlanmış olan global hesaplardan faydalananın mümkündür. Ufak tefek muamele masrafları her zaman yeniden hesap edilmeyeceği için, siparişlerin büyük veya küçük partiler halinde yapılmış olmalarında, bu bakımından, önemli değişiklik olmayacağıdır. Diğer taraftan, bir çok işletmelerde çeşitlerin % 80inden elde edilen % 20 ciro, çeşitlerin % 20 sinin getirdiği kârin bir kısmını sömürmesi gibi bir durum hasil olmaktadır. Bilhassa bazı orta işletmelerde bu konudaki görüş kuvvetlendirilecek olursa, kanaatimce çeşit hercümmerciler de ortadan kaldırılmış olur. Büyüük endüstrideki daha büyük istihsal partillerinin faydası hakkında aktuel bir misal vermek burada konunun iyi anlaşılması bakımından

etkili olacaktır. Bilindiği üzere Ruhr bölgesinde bulunan dört çelik firması, fabrikalarındaki hadde kanalları üzerinde daha büyük istihsal partileri ile çalışmak için bir sipariş dağıtıma teşkilatı kurmayı düşündüler. Sonra bu çelik siparişlerini dağıtmaya i Montan-Union üzerine aldı. Dr. Kuhnke 21 Ocak 1965 de Kuzey Vestfalya'da işçi sendikalarında yaptığı konuşmada, bu konuda sunular söylemiştir: Eğer dört firma tarafından alınan siparişler optimal büyülükte istihsal partileri halinde mevcut on beş hadde kanalma dağıtılmak olursa, bu hâdde kanalının tadil edilme zorunlukları ayda 150 defadan 50 dafaya düşecek ve bir tek hadde kanalının yıllık istihsal kapasitesi bu sebepten % 15 oranında (yani 50 bin ton) artacaktır. Bir ay içinde toplam 283.349 çelik çubuk siparişi almıştı ki böyle bir siparişin rasyonalizasyon hesaplarını nasıl altüst edeceğini tahmin edilebilir. Bu siparişlerin hemen üçte biri 5 tonun altında idi ve 10 tonun üstündeki siparişler de toplam siparişin ancak % 11 ini teşkil etmekte idi.

Bu rakamlar neyi ifade eder? Alman çelik endüstrisi siparişlerinin hemen dörtte üçüncü karşılıyan büyük bir kısmının halen 5 ton olduğu hakikati bizi ürkütmez mi? 5 ton, bir yük wagonunun taşıyacağı yükün dörtte biridir Amerikan çelik endüstrisinde 20 tonun altında bir sipariş kabul edilmez. Bizde, beri tarafta, Alman endüstrisinin ferdiyetçi tutumu ile iftihar ederiz. Alman makina Endüstrisi, bütün dünyaya yayılmış olan müsterilerinin isteğine göre makinalar hazırlamakla ün yapmıştır. Bu bir derecede kadar kabul edilebilir, fakat aşırı gitmemek için iyice düşünmek lüzümdür. Ama aynı şeyi çelik endüstrisinde uygulamaya imkân yoktur. Eğer çelik endüstrimizin, Amerika'nın veya başka bir memleketin çelik endüstrisi ile rekabet yapmasını ve dünya pazarlarında tutunmasını istiyorsak, 5 veya 10 tonluk siparişleri kabul etmekle bunu yapamayız. Bu bir tek misaleden bile anlıyoruz ki, önmüzde bizi bekleyen ve her ne bahasına olursa olsun halledilmesi gereken çok önemli ödevler vardır. Hem de bunların uluslararası ve özellikle Ortak Pazar çerçevesinde ele alınması gerekmektedir. Uzak haberleşmeler ve modern hesap makinaları olmadığı için 10 - 15 yıl hattâ bir kaç yıl evvel firmalar arasında böyle birlikte çalışmalar yapmak mümkün olmuyordu. Şimdi gerekli teknik ortam mevcuttur ve evvelce düşünülmüş bile zor olan tedbirlerin alınması olağanı gerçekleştirmiştir.

Birleştirme, belki standardizasyondan da fazla, ekonominin önemli rezervlerine bizi ulaşırın bir yol olup, burada da mühendisin rolü büyüktür. Mümkün olduğu kadar fazla sayıda parçaların birbirinin yerine kullanılmasını sağlayan bir imalat sistemi meydana getirmek, en azından bir makina icadetmek kadar önemlidir. Profesör Opitz «Parça aileleri» kurmanın önemine işaret ederek söyle demektedir: Değil aynı parçanın değişik ölçülerde imal edilmesi, aksine başka amaçlar için kullanılan birbirine benzer makinalara uygar tarzda seri parça imali yoluna gidiilmelidir.

Rasyonalizasyon tedbirleri olarak, standardizasyon ve birleştirme hiç olmasa ilk başta pek fazla paraya ihtiyaç göstermezler. Aksine bunlar alımlımsız bir sistemin terkedilmesi ve adeta bir gölgeden atlama gibi psikolojik hendeklardan başka bir sey degillerdir. Rasyonalizasyonun gerçekleşmesi için gerekli tedbirlerden sayılan teknik geliştirme ve araştırma ise paraya ihtiyaç gösterir. Teknik yenilemeyi gerçekleştirmek için para temininde ne kadar güçlük çektiğimizi hepimiz biliyoruz. 1960 dan 1963'e kadar Almanya'da yapılan yatırımların % 46 si amortismanlardan, % 32 si dağıtılmayan kârlardan ve % 22 si de yeni borçlanmalardan kârşılınamıştır. Amortismanlar bizde, güvenilir ölçüde, belirli bir zaman için işletme masraflarını dahi karşılayacak durumda değildir. Diğer Ortak Pazar memleketlerine kıyasla, bizde amortisman payları daha düşüktür. Bizde 10 senenin kullanma ömrü olan bir makinanın ilk üç yıl için hesabedilen amortisman payı % 49 iken, bu pay Fransa'da % 58, Belçika'da % 60 ve İtalya'da % 85 tir. Toplam amortisman devresi içinde bu miktarlar birde % 100. İtalya'da % 115, ve Belçika'da % 130 ulaşır. Hepimiz Batı Almanya'da girişilen teşebbüslerde kendi öz kaynaklarımızla finansmana katılma payının ne kadar düşük olduğunu biliyoruz. Bir teşebbüsün rasyonalizasyon amacıyla yatırım yapmadaki hareket serbestliği finansman yönünden kuvvetli bir şekilde sınırlanmıştır. Burada hükümete ve kanun yapan organlara, rasyonalizasyon isteklerinin karşılaşması bakımından önemli ödevler düşmektedir ve bu konuda da geniş bir alan bulunmaktadır.

Not :

(Batı Almanya'nın «DIN - MITTEILUGEN» mecmuasından alınan bu yazı Galip Atakan tarafından dilimize çevrilmiş ve baş kısmı gezen nüshamızda yayımlanmıştır.)

**B. Amerika'dan dönerken
Sünter, STACO
Başkanı ile görüştü**

Londra — (Özel)

Amerika'dan dönmekte olan TSE Başkanı Faruk Sünter Londra'da ISO'nun STACO Başkanı Mr. Sanders'le iki saat süren bir görüşme yapmıştır.

Bilindiği üzere iki senedden beri Sünter STACO'nun sahsen üyesi bulunmaktadır.

Bu görüşmede, önumüzdeki ISO Genel Kuruluna takdim olunacak çeşitli konular üzerinde durulmuş, bu arada gelişme halinde olan memleketlerin standardlaşturma alanındaki çalışmalarını hızlandırmaları için girişilecek çabalar üzerine Türkiye'nin hazırlamaya memur edildiği rapor hususunda karşılıklı görüşler ortaya konmuştur.

**ROTTERDAM KALİTE
KONTROL KURSU
ÖNÜMÜZDEKİ AY
SONUÇLANIYOR**

Rotterdam — (Özel)

Kalite kontrolu konusunda Avrupa Kalite Kontrol Merkezinde (Bouwecentrum) yapılmakta olan milletlerarası kurs önumüzdeki ay sona ermektedir. Kursta bulunan TSE mensubu F. Yörükoğlu ile M. Yılmaz halen fabrikalarda tatbiki çalışmalar yapmaktadır.

Memlekete dönerken, Faruk Sünter Rotterdam'a uğramış ve kursa iştirak eden 19 muhtelif memleket kursiyerleri ile tanışmış, çalışmalar hakkında bilgi almış ve önumüzdeki çalışmalarında tutacıkları yol konusunda Türk kursiyerlerine gerekli talimatı vermiştir.

**OECD YAŞ MEYVE VE SEBZE EKSPERLER
GRUBU PARİS'TE TOPLANDI**

Paris — (Özel)

OECD'nin Yaş Meyve ve Sebze Eksperler Grubu 28--29 Kasım 1966 tarihlerinde Paris'te toplanmıştır.

Toplantı gündeminde turungiller, kiraz ve kayısı ambalajları ile 1967 çalışma programı konusu vardı. Başkanlığa Portekiz Delegesinin tekliyi ve Türkiye'nin desteği ile Fransız M. Vidaillet seçilmiş, Avrupa Ekonomik Komisyonu, Almanya, Kanada, Danimarka, B. Amerika, Belçika, Hollanda, İsviçre, Fransa, İtalya, İsrail, İngiltere, Portekiz, Yunanistan temsilcileri katılmışlardır.

Bu toplantıda memleketimizi o sıradı Amerika'dan dönmekte bulunan TSE Başkanı Faruk Sünter temsil etmiştir.

Toplantıda, Paris Ambalaj Laboratuvarları ile Hollanda'nın Wageningen Enstitülerinin hazırladıkları ve geçen yıl yapılan tecrübeleri belirten raporlar açıklanmış ve tartışılmıştır.

İsrail'in yuvarlak portakallar hakkında henüz bir tecrübeye girismediği, şamutiler için ise Cenevre'de kcnular ölçülerle yapılan sandıklara istenilen sayıda istif edilemediği, İtalya'nın henüz hazırlıklarını tamamlamadığı ve boylamada kabul edilen toleransların sandıklarda homogenliği bozduğularındaki görüşleri karşısında bu çalışmaların önumüzdeki baharə kadar tamamlanması ve o zamana kadar sunulan raporların

askida bırakılmasına karar verilmiş tir.

Diger taraftan, ihracatta kullanılan tahta ve kagit sandıkların ortak standardlara göre yapıldığının, Milli Ambalaj Laboratuvarları tarafından kontrol edilmesi ve kontrol garantisini taşıyan laboratuvar markalarının konulması, yolundaki teknik de birçok memleketlerin mevzuatının henüz buna yer vermediği gereğesiyle ileriye bırakılmış ve üye memleketlerin o vakte kadar bu hazırlıkları tamamlamaları tavsiye olunmuştur.

Bununla beraber OECD Eksperler grubu üye memleketlere bu yolla uygulamaya geçmelerini öngören bir rekomandasyon kabul etmiştir.

Paletler hakkında yıllık Genel Kurulun vermiş olduğu görevde uygun olarak açılan tartışmada 80X120, 100X120 paletlere ilaveten denizası nakliyat için 100X160, 100X180 boyutlarında paletler üzerinde görüşler açıklanmış, bu arada Anglo-Sakson memleketleri ile Amerikanın kendi ölçülerine göre halen kullandıkları paletlerin de göz önünde tutulması dileğinde bulunulmuştur. Grup, bu görüşlerin işigi altında hazırlıklar yapmak ve bir proje getirmek üzere Wageningen Enstitülerile Paris Laboratuvarlarını, çalışmaları yürütmemekle görevlendirmiştir.

OECD Eksperler Grubu, 1967 yılı baharında, yazında ve kışa doğru 3 toplantı yaparak askida kalan bu konuları karara bağlamayı programlaşmıştır.

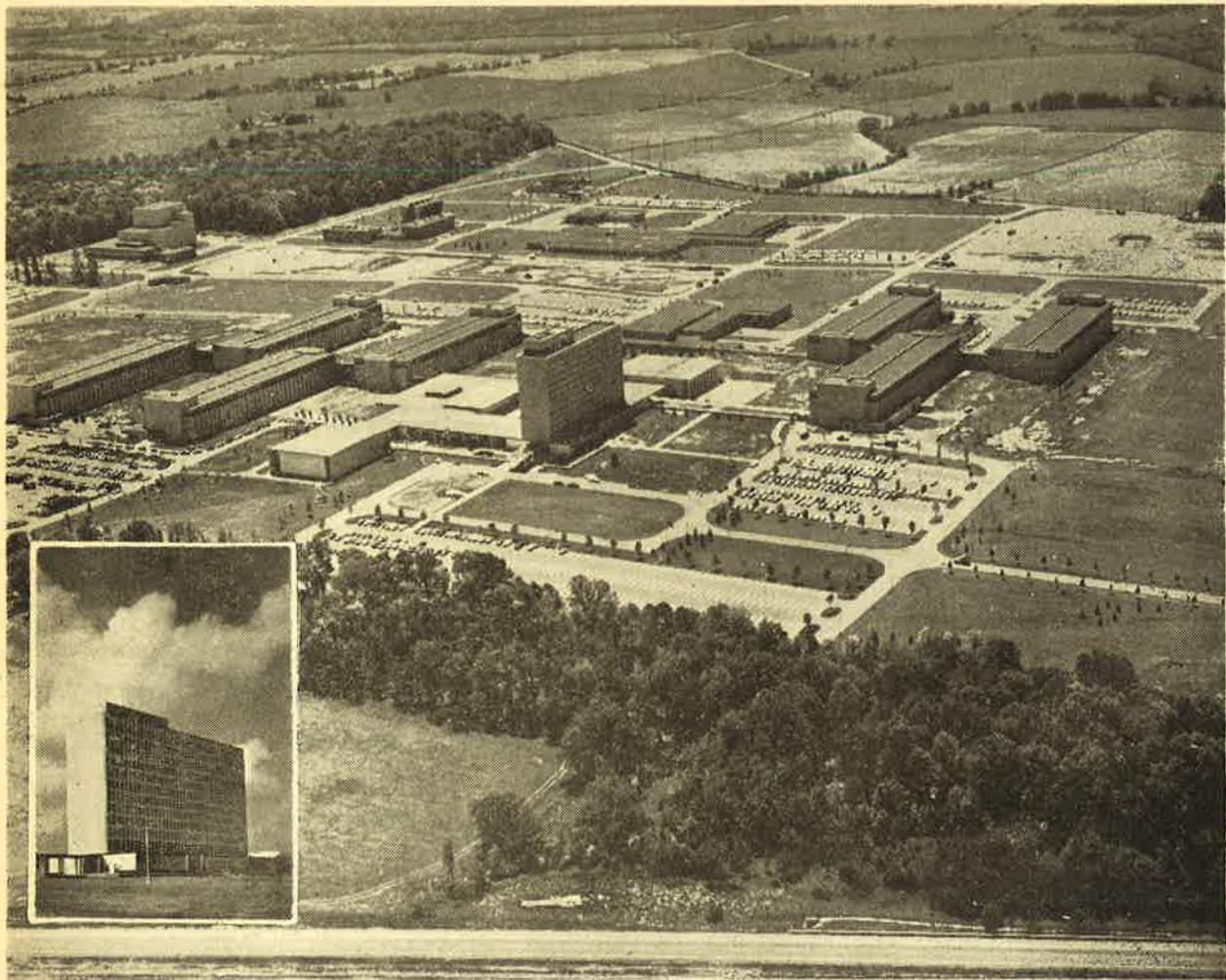
STANDARD 'IN

1966 CİLT VE CİLT KAPAKLARINI

Şimdiden İsteyiniz

Adres :

Türk Standardları Enstitüsü
P. K. : 73, Bakanlıklar - ANKARA

NBS yeni sitesinin genel görünüsü — Solda alt köşede de idare binası görülmektedir

NBS'NİN YENİ TESİSLERİ PARLAK BİR TÖRENLE RESMEN HİZMETE AÇILDI

Washington - 15 Kasım 1966
(Özel) :

Birleşik Amerika resmi standart laboratuvarlarının Gaithersburg'da inşa olunan yeni sitesi bugün büyük bir törenle işletmeye açıldı.

1901 de kurulan NBS (National Bureau of Standards - Ulusal Standardlar Bürosu) nin 65 yıl sonra kavuştuğu yeni tesislere 116 milyon Amerikan Doları sarf edilmiştir. Bazi kısımların tamamlanmasından sonra bu yekün 120 milyon doları (Bir milyar iki yüz milyon Türk Lirasını) bulacaktır.

Birleşik Devletler Ticaret Bakanı J. T. Connor ve onun Teknik İşler Müsteşarı J. H. Hollomon, bu açılışa çok önem vermişler ve NBS Müdürü Dr. A. V. Astin' ı ellerinden geldiği kadar desteklemişlerdir.

Bu açılış vesilesiyle bir de Symposium düzenlemiştir. «Teknoloji ve Dünya Ticareti» üzerine dikdiki çeken çalışma ve konuşmalara sahne olan bu toplantıının da başkanı

ligini Bakan üstüne almış, Mr. Hollomon ve Dr. Astin ile beraber üçlü bir sacayağı gibi baştan sona kadar düzenli bir terteiple açılış ve çalışmaları yürütmüşlerdir.

Bin kadar ilgiliinin yakından izlediği bu mutlu olaya yirmibes yabançı devletten de katılan ilgililer arasında TSE Başkanı Faruk A. Sünter, AFNOR'un Müdürü Clermont Iran'in Umum Müdürü Shayegan ve İsrail'den Hadas da vardı. Her yıl bu mevsim soğuk ve yağlı olmasına rağmen, bugün hava bahardan kalma güneşli bir gündü. Ve açık havada düzenlenen tören parlak oldu.

Deniz Kuvvetleri bandosunun marsları ile başlayan törende Dr. Astin bir açılış konuşması yaparak laboratuvarları ve büronun tarihgesini, yeni tesislerden beklenen faydalari anlattı. Ve açılışı yapmak için Ticaret Bakanını kırsilye davet etti.

Bakan Connor önce Cumhurbaşkanı Jhonson'un mesajını okudu ve kısa bir konuşma ile bu isteği yerine getirdi. Kırsının arkasında bulunan ve içinde binaya konulan it-haf tablosunun bir kopyasına radyo ile kumanda vererek bunun perdesini açtı. NBS Radyosunun bu cereyanı aynı zamanda içerdeki yazılı da açtı ve bu merasimle laboratuvarlar hizmete açılmış oldu. (Ticaret Bakanı Connor'un konuşmasından bir özeti yandaki sütunlarımıza veriyoruz.)

Bu törenden sonra yalnız davetiler yirmişer kişilik gruplara ayrılarak laboratuvarları gezdiler. Laboratuvarların sahası Kızılıy'dan Büyük Millet Meclisine kadar olan sahadan daha geniş bir alana yerleşmiş olduğundan gruplar ayrı otobüslerle binerek bu geziyi 4 saatte ancak tamamladılar.

Akşam NBS'nin yeni binasının kabul salonunda düzenlenen bir kokteyl ile misafirler ağırlandı ve birbirleriyle tanıtırdı. Gece Müstesarı ellî kişilik bir yemek düzenlemiştir. Cosmos Klüpteki bu yemeğe yabançılardan yalnız Türkiye ve İsrail Delegeleri davetli olarak katıldılar.

NBS Laboratuvarının
açılışı münasebetile

L. B. Johnson'un mesajı ve Ticaret Bakanı Mr. Connor'un konuşması

NBS Lâboratuvarlarının açılış konuşmasını ABD Ticaret Bakanı John T. Connor yapmış ve ilk önce Cumhurbaşkanı L. B. Johnson'un aşağıda aynen bulacağınız mesajını okumuştur.

«Ulusal Standardlar Bürosunun yeni lâboratuvarlarını hizmete açmak törenine, bu şekilde katılmış olmaktan büyük zevk duyuyorum.

Bu günde kurulmuş, sîndi Amerika'ya ve bütün dünyaya daha iyi hizmet edebilmek için gerekli kaynaklara sahip olmuş bulunuyor. 65 yıllık mazisi içinde NBS, bilim ve endüstrinin gitmekle artan taleplerine ayak uydurarak ölüme kavramını hudutlarını bir hayli genişletmiştir. Bizim millî ölçü sistemimiz, mal mübadelesini kolaylaştırır, seri imalatı sağlamak ve dünyadaki fiziksel harikalarına uyabilmek için hem tarafsız ve hem de teknik ve entellektüel yönleri kuvvetli bir ortamı gerektirir.

Açılış törenini tâkiben «Teknoloji ve Dünya Ticareti» konulu bir Symposium'un düzenlenmiş olması, gerçekten yerinde bir düşüncenin eseridir. Dünyanın her bölgesinden gelen uzmanların su anda burada buluşusları ticaret ve teknolojinin sıkı ilişkilerini ve bütün insanlık için arzettiği büyük önemi ortaya koymaktadır. Bu symposium'da belirecek fikirlerin insanlığı refah kavuturma görevimize yeni ve taze bir anlayış getireceğine emin bulunuyorum.

Yeni lâboratuvarların kuruluşunda rol alanları kutlar, başarılarının devamlı için en iyi dileklerimi kabul etmelerini rica ederim.

İmza: Lyndon B. Johnson

Bu mesajı okuduktan sonra Mr. Connor, konuşmasında özetle şunları söylemiştir :

«NBS, arkasında serçî ve başarılarla dolu 65 yıl bırakmış bulunuyor. Bilim teknoloji, endüstri ve ticaret âlemimiz bu başarılar olmasaydı bugünkü gelişmeye seviyesine ulaşamazdı,

NBS'nin 1901 yılında, yani Birleşik Amerika endüstrisinin devleşmeye yüz tuttuğu çağda kurulmuş, tarihi bir teşadüf degildir. NBS'den önce imalatçılarımız, ölçü aletlerini kontrol ettermek ve kalibrasyonunu yaptırmak üzere Avrupa'ya gönderirlerdi. Bu gerçekte millî bir ölçü sistemimizin olmayacağı demekti.

Büro, işte böyle bir merkezi sistemi gerçekleştirmek için kurulmuştur. Bugün ölçülerle ilgili 40 dan fazla standart sahib bulunuyoruz. Artık gerek Büro'nun karşılaştığı talepler, gerekse çalışma programı, içinde bulunduğu muz atom ve uzay çağının bütün karşılık özelliklerini yansıtmaktadır.»

Mr. Connor, NBS'nin bugünkü imkânlarına nasıl kavuştugunu ve yöneticilerinin bu uğurda harcadıkları çalışmalar veciz bir şekilde dile getirdikten sonra, NBS Radyosunun sağladığı teknik imkânlarla otomatik hale getirilen ithaf tablosunu örten perdeyi bir dğmeye basmak suretiyle açmıştır.

TSE Başkanı F. A. Sünter, Dr. Astin ve İspanya temsilcisi ile. Sağ başında okuyucularımızın tamiyacıkları TSE'de de uzman olarak çalışmış bulunan Mr. Brombacher görülmektedir.

Açılış Töreninden 2 görünüş. Dr. Astin konuşurken sağında ve solunda Ticaret Bakanı Mr. Connor ile Müsteşarı Mr. Holloman görülmektedir. Arkada radyo ile açılan tablo. Altta da açılış törenini izleyenlerden bir başka grup görülmektedir.

BİRLEŞİK DEVLETLER TİCARET BAKANLIĞI TEKNOLOJİ VE DÜNYA TİCARETİ KONUSUNDA BİR SYMPOSIUM DÜZENLEDİ

İKİ GÜN SÜREN SYMPOSIUM'A TÜRKİYE İLE BERABER YİRMİDÖRT YABANCI DEVLET İLGİLİSİ VE DÖRT YÜZE YAKIN AMERİKALI İŞ VE BİLİM ADAMI KATILDI

Washington — 16 - 17 Kasım günlerinde NBS'nin yeni hizmete açılan ve 750 kişilik oturacak yeri olan büyük konferans salonunda Ticaret Bakanı Jhon T. Connor'un düzenlediği «Teknoloji ve Dünya Ticareti» konulu symposium yapıldı.

USA Ticaret Bakanlığı Teknik Müsteşarı Dr. J. Herbert Hollomon'un «Hosgeldiniz» demesi ve Sayın Connor'un kürsiye çağırılmasından sonra töre başlayan Ticaret Bakanı ilk konuşmayı yaptı.

Mr. Connor bu konuşmasında, teknolojinin, bütün ülkelere açık bir bilgi pazarı olması gerektiğini belirtmiş ve her ülkenin, bu açık ve serbest imkânlar içinden kendi hedef ve ihtiyaçlarına en uygun teknolojiyi seçebilmesi şartlarını yaratabilmenin önemi üzerinde durmuştur.

«Eğer dünya devletleri bu fikri kabul etmeyecek olurlarsa, kendileri-

ni korumak endigesiyle ve tamamıyla iyi niyet sınırları içinde girişecekleri bir takım münferit teşebbüsler, aslında hiçbirinin menfaatlerine hizmet edemez. Tarafsızlık ve mütekabiliyet esaslarına göre değerlendirilen ticaret ve yatırımlar, bütün dünyanın dâha iyi hayat şartlarına kavuşabilme ümit ve arzularını ifade etmektedir.»

diyen Bakan, daha sonra Birleşik Devletlerin, herhangi bir ülkede, veya dünyanın herhangi bir bölgesinde teknolojik kaynaklarına güvenerek bir ekonomik üstünlük kurma niyetinde olmadığını söylemiş ve «İleri teknolojinin, bütün dünya devletlerinde kalkınma ve diğer ekonomik hedeflere ulaşmak amacıyla uygulanması fikrini benimsiyor ve diğer ülkelerle paylaşıyoruz» demistiştir.

OECD üyesi ülkelerle birlikte, bilim ve teknolojinin, gerek ekonomik, gerekse diğer millî hedefler açısından uygulanma usullerini geliştirmek amacıyla büyük bir çalışma içinde bu-

lunduklarını belirten Mr. Connor, son olarak şunları söylemiştir :

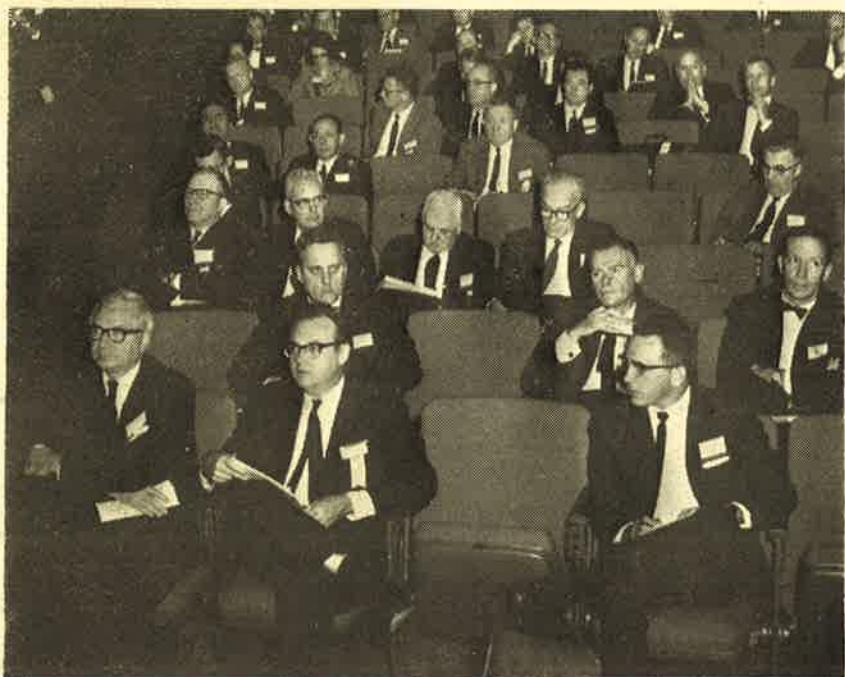
«Amerika Birleşik Devletleri, insanlık uğruna bilim ve teknolojinin geliştirilmesi ve yaygın bir şekilde uygulanması konusunda girişilecek çabalara katılmaya hazırır.»

Bu konuşmadan sonra kısa bir ara verilerek iki gün ögleden önce, öğleyin yemekte ve ögleden sonra olmak üzere altı toplantı yapıldı.

16 Kasım akşamı Dışişleri Bakanlığı Siyasi Hizmetler Salonunda düzenlenen yemekte ise önceden programlaşdırılmış olmasına rağmen seref misafiri olan Cumhurbaşkanı Yardımcısı Hubert Humphrey'in irticalen yaptığı konuşma da Symposium'un ilgi çekken bir yönünü teşkil etti.

Symposium'da ele alınan konular

Teknoloji ve Dünya Ticareti konulu symposium'a katılanlardan bir grup (ilk sırada solda Ticaret Bakanı Connor, yanında Müsteşar H. Holloman beşinci sırada ise İran'dan Shayegan ve TSE Başkanı Faruk A. Sünter görülmektedir)

A.B.D. Başkan Yardımcısı H. Humphrey, Symposium'dan sonra düzenlenen akşam yemeğinde konuşuyor.

takdimcileri ile birlikte aağda açıklanmıştır :

1 — Teknoloji : Dünya ticaretinin ve yatırımların karakterine etkileri :

Konuşan : Prof. M. McLuhan, Toronto Üniversitesi - Kanada

2 — Teknolojide Milletlerarası rekabet ve işbirliği,

Konuşan : Dr. Pierre Uri Atlantik Enstitüsü Paris - Fransa

3 — Milletlerarası ölçü anlaşmaları normlar ve standardların dünya ticaretine etkileri,

Konuşan : Mr. Francis McCune General Electric Co. Başkan Yardımcısı Newyork - USA

4 — Ekonomik gelişme için teknolojinin doğusu ve kullanışında hükümet politikalarının etkileri,

Konuşanlar : Dr. Robert Major, Norveç Bilim ve Sinař Araştırma Konseyi Direktörü,

Mr. Peter G. Peterson, Bell ve Howell Co. Chicago - USA

5 — Teknoloji ve Kalkınan Ülkeler,

Konuşan : Dr. İbrahim Helmi Abdel Rahman, Birleşmiş Milletler.

6 — Teşebbüsler arası aranımanlar yoluyla teknoloji mücadeleleri :

Konuşanlar : Mr. Elmer S. Groo, IBM Corporation Newyork - USA

Dr. Aurelio Peccei Ing. C. Olivetti ve C. S. p. A. Italya

Cök ilgi çekici olan bu konuşmalara sorulan sorular ve alınan cevaplar daha da berraklı verdi.

Standardlaşmanın temel unsur olduğu tartışılmaz bir gerçek olan dünya ticaretinde teknolojik araştırmaların önemi pek çok örnekle belirtildi. Araştımanın, yüzylimiz uygurlikta yol almasının başlıca sebebi olduğu ve yeni yeni keşiflerin insanlığı daha ileri bir refah götürdüğü anlatıldı. Araştıracının bir eli lâboratuvara, öbür eli pazarda olursa faydalı olacağı; günümüz teknik buluşların ancak ticari bir uygulama ile değerlendirilebileceğinde fikir birliğine varıldı. Gerçekten ancak bu yolla yeni iş sahalarının açılacağı ortaya konuldu.

Birer cümle ile özetlediğimiz bu noktaların herbirinde, Symposium'a katılanlar saatlerce düşündüler ve konuştu.

Symposium J. T. Connor'un kısas bir «Güle gülcé gidiniz» konuşması ile kaplandı.

TSE. Başkanı Sünter NBS Müdür Yardımcısı Dr. I. C. Schoonover ile

YURTTAN HABERLER

Gıda maddeleri tüzüğünün tadili yurtta standardlaştırmanın gereğini bir daha ortaya koydu

25 Kasım 1966 günü Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığında yürürlükte bulunan Gıda Maddeleri Tüzüğünün tadili amacıyla bir toplantı yapılmıştır.

Ankara Üniversitesi temsilten Ziraat, Veteriner, Tıp ve Eczacılık Fakülteleri ile, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ilgilileri başta olmak üzere İçişleri, Ticaret, Tarım, Sanayi, Gümrük ve Tekel Bakanlıklar, T. Odalar Birliği, İstanbul ve İzmir Ticaret Odaları, İstanbul Sanayi Odası, Et ve Balık Kurumu ve Türk Standardları Enstitüsü temsilcilerinin katıldıkları çalışmalarda 1930 yıldan beri yürürlükte bulunan Gıda Maddeleri Tüzüğünün bilimsel ve teknik alandaki yeni buluşların uygulanmasına imkân vermediği açıklanmış, bu sakıncanın giderilmesi için muhtelif mercilerin ileri sürdürükleri mütalâalarla göre tüzüğün ne şekilde tâdî edileceği hususu görüşülmüştür.

Bu amaçla yapılan fikir teatileri

sonunda tüzükte yer alan gıda maddeleri sekiz gruba ayrılmış ve bunlardan her biri için birer komite kurulmuştur. Komiteler Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının düzenlediği yeni tüzik metnini muhtelif yerdelen gelmiş mütalâaları da gözönlünde bulundurmak suretiyle inceleyecek ve metinlerde ihtiyaç duyulan düzeltmeleri yapacaklardır.

Komitelerin hazırlayacakları metinler merkezdeki genel hükümler ve redaksiyon komitesinde birleştirilecek tüzik tam şeklini alacak, sonra Umumi Heyetin tasvip ettiği şekilde kesinleşecektir.

Toplantıda yerli sanayimizin tüzükteki katı hükümlerden büyük sıkıntı içinde bulunduğuna özellikle işaret edilmiş ve tüzükte yer alan önemli konuların en kısa zamanda standardlaştırılması suretiyle yeni buluşlar karşısında aranılan akılçığın sağlanması istenmiştir. Uygulamada bu prensip dikkate alınacaktır.

Çekirdeksiz K. Üzüm ile ilgili çalışmalar

FAO/WHO'nun talimatı üzerine Amerika ve Avustralya tarafından hazırlanan bulunan İşlenmiş Çekirdeksiz Kuru Üzümlere ait ön tasarı; Türkiye adına çalışmalara katılan delegasyonumuzun müdahalesiyle yeniden incelenmeye tabi tutulmuş, Türkiye'de tasarıyı hazırlayacak Komite de görevlendirilmiştir.

Bu karara dayanılarak, görüşlerimin de işgi altında ikinci bir tasarı meydana getirilmiş ve gönderilmiştir

Öte yandan NBS laboratuvarlarının açılışı ve teknoloji symposiumu münasebetiyle Washington'a giden TSE Başkanı Sünter, Tarım Bakanlığı Daire Müdürlerinden ve Roma Codex Alimentarius Başkanı Mr. F.L. Southerland'ı makamında ziyaret ederek, kuru üzüm dünya standartı konusunda yeni hazırlanan Türk görüşünü havi tasarrıının bir suretini elden takdim etmiş ve görüşümüzü şifahen de etrafıca anlatmıştır. Bu görüşmeye Amerikan heyetinin Roma'daki mesulleri ile Washington Ticaret Müşavirimiz Sabahattin Dumerde katılmıştır.

Daima standartlara uygun, Laboratuvar kontrolünü haiz,
en üstün kalite imalât yapar

MAMULLERİ:

Plastik İzoleli

- YERALTI KABLOLARI
- ANTIGRON KABLOLAR (Kurşunlu, Kurşunsuz)
- İÇ-DİŞ TESİSAT TELLERİ
- OTO ENSTALASYON TELLERİ
- ÖZEL İLETKEN ve KABLOLAR

● TELEFON TESİSAT TELLERİ

- EMAYE BOBİN TELLERİ (0.10 mm den 3 mm ye kadar)
- HAVAİ HAT TELLERİ
- PLÂSTİK BORU ve PROFİLLER
- HER ÇEŞİT SUNİ DERİ

Telefon : 63 34 00 - 63 34 01

Telgraf : KAVELKABLO - İstanbul

SUMMARY OF CONTENTS

STANDARD pays homage to the memory of Ataturk on the 28th anniversary of this great leader's death.

TECHNOLOGY AND STANDARDS

p. 3

On behalf of TSE the writer attended the opening ceremonies of the new facilities of the National Bureau of Standards of the United States of America located 35 kilometres outside the city of Washington. This culminated in a symposium on technology which lasted for three days.

The 130 million dollars spent to date on this project even though it was agreed to go as far away as possible from Washington to find cheaper and more extensive grounds, show the extent of the project in regard to land, buildings, installations and equipment.

This centre of technology, where the world's newest, most progressive, most expensive and most efficient machinery can be found, is considered the heart of the American economy as regards research for and implementation of standards and the whole of the American industry is unified in giving full support to this organization.

This was easy to see both at the opening and at the symposium. Although President Johnson was sick in hospital, he did not omit to send an encouraging message. The Vice-President turned the banquet into a seminar and explained the importance of standards for more than over an hour. The Secretary of Commerce and his assistant did not nothing else for three days but see that the programme on which they had worked for three months was implemented without a hitch.

Representatives of the universities as well as every firm throughout the world concerned with selling know-how were there rejoicing and gratified. They were calculating the new benefits and profits the new installations would ensure for them.

In the American economy, a major part of expenditures are allocated to two things: Research and Advertisement.

Almost all of the prominent industries have their own research laboratories. The enviable development of America is based on the discoveries made by these research laboratories.

These discoveries and progress in technology, together with a well-organized marketing programme which embraces all such aspects as opening new areas of trade and gigantic advertising, shape the country's economy and affect the standard of living of the American people.

The role of standardization is primordial in this big movement. Standardization is the basic factor in methods of research, operation, raw materials and manufactured products, packing and handling, transportation, marketing and even consumption.

When the National Bureau of Standards was set up many years ago, industrial research was not as extensive as it is today. Research was carried out by the laboratories of NBS and others benefitted from the results obtained. In a way, NBS can be said to have been the teacher leading the way towards today's progress in research work. NBS is still working in this field in cooperation with all the other research centres.

This all goes to show that the principal requirement in industrial and agricultural development is the development of serious laboratory research. The best way is for the private sector to set up and develop its own research laboratories. If private concerns are unable to do this, they should gather around such institutions as holding banks and the results obtained at laboratories should be made into standards with the collaboration of TSE, together with a control system to be established in order to produce the quality desired by the consumer.

If none of these is possible, the private sector should not hesitate to assist TSE in every way in its undertakings of research work that is required to make standards for our products.

Those who fail to find means of putting into application the high technology achieved by making use of standards will seek for prosperity in vain.

INTERNATIONAL ORGANIZATIONS IN THE FIELD OF TESTING OF MATERIALS

p. 4.5

This is a summary translation of a lecture given by Prof. F. Campus, retired from the University of Liege, which appeared in the «Materials Research and Standards» magazine.

Prof. Campus, in this lecture, explains the international cooperation in the field of testing of materials which commenced in the last quarter of the 19th Century and which later resulted in the birth of such international organizations as AIEM, IAIIRM and their various phases of development and introduces RILEM to the readers.

M. FUAT YÜCESOY

p. 7

He was born in Istanbul in 1912. He graduated from the Military Academy in 1933 and later received his B.S. degree from Robert College in Istanbul, and Master's Degree from Michigan University as a mechanical engineer.

Upon his return home, he was appointed to the Military Cannon Factory in Kırıkkale. He later became in turn the General Manager of MKE, Advisor to Sumerbank, Director of Plants of Ereğli Steel Works and Chairman of the Bureau of Industry of the Union of Chambers of Turkey. Since 1965 he is the Deputy Secretary General of the same Union.

His relations with TSE started at the time TSE was established.

PROF. MUSTAFA KÖSEOĞLU

p. 7

He was born in Germany in 1926. He graduated from the Engineering School as a Mechanical engineer and was appointed as an assistant professor to the Textile Section.

Between 1954 and 1956 he studied at the University of Leeds and worked at the Platt Bros. Textile Machinery Factory.

Upon his return to Turkey he won his associate professorship. Since 1960 he has been the Chief Professor of Textiles at the Technical University of Istanbul. He won his full professorship in 1965.

His contributions have been valuable in the preparation of numerous textile standards. Prof. Koseoglu has a good knowledge of English, German and French.

NEW STANDARDS ACCEPTED BY THE TECHNICAL COUNCIL

p. 8

At its meeting held on 23 November 1966, TSE's Technical Council accepted thirteen new standards and revised four others. Six of the new standards are translations of ISO recommendations.

IMPORTANT MEETINGS HELD AT TSE CONFERENCE ROOM DURING NOVEMBER

p. 9

The RCD Committee on Information held its annual meeting from 7—9 November 1966.

This was followed by a Lecture on Heat and Sound Insulation given by Dr. Ing. Hans Kreiner from Austria.

The international colloquium arranged by the State Planning Organization to discuss the aims and strategy of the Second Five Year Development Plan also took place in TSE's Conference Room from 21—23 November 1966. The colloquium's opening speech was given by Prime Minister Süleyman Demirel.

The last of the events during November that took place at TSE's Conference Room was the international symposium arranged jointly by the Faculty of Agriculture of Ankara University and OECD on the Increase in Output and Marketing of Animal Products.

SWEETNESS OF THE KNOWN

p. 11

The writer takes Keats' words «Heard melodies are sweet but those unheard are sweeter» as a theme and says that this is true for the young who are fascinated by the unknown, eager to taste new things and make discoveries, but for those who are older sweetness is found in things they know and recall or see again. From this point the writer goes on to describe how standards may be the cause of sweet dreams, as a tradesman, secure in the thought of standard goods, can only dream of the sweet profits he will make.

INTERNATIONAL COMMISSION ON RULES FOR THE APPROVAL OF ELECTRICAL EQUIPMENT

p. 13

In this article the birth, development, functions, members and administrative procedure as well as relations with the International Electrotechnical Commission (IEC) of the above commission is explained.

LIGHTWEIGHT CONCRETE HOLLOW BLOCKS AND PLATES FOR RIBBED FLOORS

p. 14.15

The draft standard for Lightweight Concrete Hollow Blocks and Plates for Ribbed Floors prepared by TSE's Construction Preparatory Group has been accepted as a Turkish Standard by the Technical Council.

These blocks and plates do not carry loads but are used as fillers. They are divided into three types:

- 1 — Normal Ceiling blocks (Type A)
- 2 — End Blocks (Type B)
- 3 — Ribbed Plates

The standard stipulates that the average pressure strength of the blocks and plates should not be less than 15 kgf/cm².

Unit volume weights should be less than 1400 kg/m³, as the dead load of these blocks and plates should be increased only very slightly since they will be used to fill hollow spaces.

To ensure this light weight, these blocks and plates need to be made of light aggregates. This stipulation of the standard will assist in utilizing the natural light stone which is abundant in Turkey.

TSE DELEGATION TO IEC GENERAL ASSEMBLY SUBMITS ITS REPORT

p. 20

A TSE Delegation comprising Prof. Necmi Tanyolac, President of Robert College Research Center, Prof. Münür Ülgür, of the Istanbul Technical University Turkish Electronics Society and İ. Sevik and S.B. Samuels from the Battery Industry Company participated in the General Assembly held from 3—15 October 1966 in Tel Aviv of the International Electronics Commission of which Turkey is a member.

Mr. Sevik and Mr. Samuels, who participated in IEC Technical Committee 35 on Simple Dry Batteries, have submitted their report on the work of the Committee to the Turkish Standards Institution.

RECENT CHANGES IN THE CONSTITUTION OF A.S.A.

p. 20

The American Standards Association which ran the national standardization activities in the United States for 18 years, underwent a constitutional change in August 1966 and has been reorganized as the USA Standards Institution.

It was announced that the aim of the recent reorganization is to extend the standardization programme and to increase the number of voluntary national standards.

The standards to be accepted by the new Institution as well as the old A.S.A. Standards will henceforward be USA standards.

The former Director of A.S.A., Mr. Roger A. Gay, has resigned, and Mr. Donald L. Peyton, Director of the Office of Relations with the Government of the U.S.A. Chamber of Commerce, has been appointed as the director of the new organization. The first President of ISASI is Mr. Harry E. Gieseck who was the last President of A.S.A.

RCD SCHOLARSHIP HOLDER FROM IRAN ARRIVES

p. 21

Agricultural Engineer Esatollah Kahanim of the Iranian Standards Institution to whom our Government granted a scholarship on the subject of Packing and Standardization within the programme of Regional Cooperation for Development, arrived in Ankara during the last days of October.

Mr. Kahanim stayed at the Turkish Standards Institution for a period and then left for Istanbul to study the packing and supervision of our export products. He returned to Ankara to prepare the programme of his visits to Izmir, Mersin and the Black Sea region.

HENRY ST. LEGER AT SABS

p. 21

Mr. H. St. Leger, Secretary General of ISO until December 1965, has accepted to be the Chief of the newly established International Section of the South African Bureau of Standards.

The main duty of Mr. St. Leger, a well known figure in the world of standardization, is to strengthen the relations of SABS with international standardization organizations.

STANDARD wishes Mr. St. Leger success in his new assignment.

MARKS OF CONFORMITY WITH STANDARDS AND ISO

p. 21

Marks of Conformity with standards are used to guarantee to the buyer, through a control system, that the product conforms to the standard. If the buyer so wishes he may com-

pare the products with the standard or request the proper standardization authorities to investigate, but consumers generally accept a product as standard when they see the standard mark on it.

For this reason the organization which makes the standards selects and advertises a mark to show compliance with standards. In Turkey, the Turkish Standards Institution also has a mark duly registered to be used to indicate compliance with standards.

Marks of Conformity with standards are used on a wide scale in all developed countries. But because the manner of usage showed differences in different countries, ISO felt the necessity of studying this subject and set up technical Committee 73 for this purpose.

In the beginning, the structure of the majority of standardization organizations was designed to suit the needs of the producers. As time showed that standardization was also of prime concern for the consumers, it was agreed to extend work in that direction too. The first step in this respect was to study the legal status, types of instructions, procedures of control and measures required to ensure the guarantee of the marks. The recommendation prepared as a result of such work was accepted by 28 countries whereafter it was issued as ISO/R.189, «Principles of Functioning of the Marks of Conformity with Standards».

According to this recommendation, countries which are members of ISO can have more than one mark. Marks will receive legal protection, and they cannot be used for products the standards for which are not made by the Standardization Institutions, no producer will have the right to use these marks without obtaining permission and the standardization institutions will provide the conditions of thorough checking and will carry this out to which no producer will have a right to object.

TSE's instructions about the use of TSE's Mark of Conformity with Standards are prepared on basis of these considerations.

ISO/TC—73 secondly took up the matter of labels. This work culminated in the issue of ISO/R—439.

ISO/TC—73 is now working on the «Implications for the Users of Marks of Conformity with Standards».

PRESIDENT SUNTER VISITS TSE PARTIOIPANTS IN ROTTERDAM QUALITY CONTROL COURSE

p. 23

Following his visit to London, Mr. Faruk Sunter stopped over in Holland and called on the two TSE staff members attending the Quality Control Course at the Bouwcentrum in Rotterdam, Mrs. Yörükoglu and Mr. Yilmaz, with whom he had detailed discussions about their work.

FARUK SUNTER SEES SHAIRMAN OF STACO ON HIS RETURN FROM U. S.

p. 23

On his return to Europe from the NBS Laboratories' dedication ceremonies, President Sunter stopped off in London where he visited the Chairman of STACO, Mr. T. R. B. Sanders, and exchanged views on the subjects to be brought up the next ISO General Assembly.

They also discussed the task allotted to Mr. Sunter within the framework of the discussions held in Ankara this year on the speeding up of the preparation of standards in developing countries.

MEETING OF OECD EXPERTS ON PACKING OF FRUIT AND VEGETABLES

p. 23

This Group met in Paris on 28 — 29 November. The agenda included discussion of the packing of citrus fruit, cherries and apricots, as well as the work programme for 1967.

The meeting was attended by representatives of ECE and of 14 countries, and President Sunter was present on behalf

of Turkey. Upon Portugal's proposal, which was seconded by Turkey, M. Vidaillet of France was elected to the chair.

Reports submitted by the Laboratoire Général d'Emballage and the Wageningen Institute on packing experiments carried out during 1966 were considered. Also discussed were the desirability of using packing laboratory marks, and the sizes of float boards.

It was resolved that the matters left undecided at this meeting would be taken up at the three meetings of the Group to be held in 1967.

OFFICIAL INAUGURATION OF NEW LABORATORIES OF NBS

p. 24

Washington 15 Nov. 1966 : The new installations in Gaithersburg of the official standards laboratories of the United States were today inaugurated with outstanding ceremonies.

NBS (The National Bureau of Standards) which was set up in 1901, spent 116 million dollars for its new installations which it succeeded in securing after 65 years. After completion of some additions, the cost will amount to 130 million dollars.

Secretary of Commerce J.T. Connor and his assistant Dr. J.H. Holloman attached great importance to this opening ceremony and assisted Dr. A.V. Astin, Director of NBS in every way possible.

A symposium was also arranged on this occasion where interesting speeches and discussions took place on the theme of technology and world trade. The Secretary of Commerce occupied the chair at this symposium and he together with Dr. Holloman and Dr. Astin conducted a really well-organized and interesting affair.

Besides the number of attendants which was around a thousand persons, invitees from twenty-five different countries were present at this happy event. Among those invited from abroad were Turkish Standards Institution's President Faruk A. Sünter, AFNOR'S Director Mr. Clermont, Mr. Shayegan from Iran and Mr. Hadass from Israel. The day was bright with sunshine and felt like spring and the ceremonies held in open air were truly impressive.

The Navy Band played marches and Dr. Astin delivered the welcoming speech in which he gave a short history of the laboratories and the Bureau itself and explained the uses expected from the new installations. He then invited Mr. Connor to perform the opening ceremonies. Mr. Connor first read President Johnson's message and then fulfilled this request. After this, with an order given through the radio he opened the curtains on the copy of the dedication plate behind the rostrum, the original of which was inside the building.

After the conclusion of the ceremonies, the guests toured the laboratories in groups of twenty. The tour, made by bus, lasted four hours as the buildings were spread over a large area.

In the afternoon the guests were invited to a cocktail party given in the reception hall of the new NBS building. The guests then attended a dinner given by the Under Secretary at the Cosmos Club. The only foreigners invited to this dinner were the delegates of Turkey and of Israel.

DEDICATION OF NBS LABORATORIES PRESIDENT JOHNSON'S MESSAGE AND JOHN T. CONNOR'S TALK

p. 25

The dedication ceremonies of the new NBS Laboratories in Gaithersburg were opened by U.S. Secretary of Commerce, John T. Connor, with a message from the President of the United States, as follows: «I am delighted to participate in this way in the dedication of the magnificent new laboratory facilities of the National Bureau of Standards. This eminent institution now has the resources for even greater service to America and the world.

«Throughout its sixty-five years, the National Bureau of Standards has advanced the frontiers of measurement in pace with the increasing demands of science and industry. Our national measurement system provides an equitable foundation for the exchange of goods, the technical foundation for mass production, and the intellectual foundation for understanding the world of physical phenomena.

«It is especially appropriate to link this dedication with a symposium on technology and international trade. The presence of experts from all over the world attests to the interdependence of technology and commerce and their importance to every nation. I am confident that the ideas emerging from this symposium will provide a fresh insight into the task of creating a life of abundance for people everywhere.

«To all who have played a part in building these new laboratories, I extend my congratulations and best wishes for continuing achievement.»

Secretary Connor went on to describe the contributions of the NBS during the past 65 years of its life, at which age it is starting a new and even more important phase of activities. The establishment of NBS in 1901 coincided with America's transformation as an industrial giant, and NBS was able to provide the country with the needed measurement systems, progressing today to those required in the field of radio-activity.

The new NBS Laboratories not only reflect the new demands placed upon it but can be considered a national investment in progress, and it is significant that Congress has recognized the need and is prepared to meet it. There is no doubt that the maximum benefit will be derived from these facilities by American science, industry and commerce and that this is truly a «blue chip» investment.

Secretary Connor also praised the untiring efforts of all those responsible for the realization of this vast project and expressed the curiosity which he felt about the wonders which these laboratories will doubtless produce in the years to come.

He concluded with a paraphrase of an American poet's words «Give me men to match my mountains» by saying: «I think we can truly say today that the NBS has laboratories and other facilities to match its men and women.»

SYMPORIUM ON THE THEME OF TECHNOLOGY AND WORLD TRADE ARRANGED BY THE UNITED STATES DEPARTMENT OF COMMERCE P. 26-27

On 16th and 17th November a symposium on the theme of Technology and World Trade, which was arranged by the United States Secretary of Commerce John T. Connor, was held at NBS' new auditorium in Washington which seats 750 persons.

Following the welcoming speech given by the United States Assistant Secretary of Commerce for Science and Technology Dr. J. Herbert Hollomon, Mr. Connor took the floor.

Secretary Connor, stressing the need to remove obstacles to the movement of technology from one country to another, also underlined the desirability of pooling technological knowledge in an open market, thus enabling each country to choose that which best suits its needs. The U.S. fully understands the need of other countries for advanced technology being put to use in all countries for the achievement of economic growth. It was also necessary to learn more about the process of technology and trade, how they interact and why a certain formula succeeds for one country and fails for another.

To this end, the U.S. is joining the members of OECD in a study of the processes by which nations are able to develop and exploit science and technology for the attainment of economic and other national goals.

After a short interval following Mr. Connor's speech six sessions were held during the two days that the symposium lasted.

Vice-President Hubert Humphrey's spontaneous speech at the banquet held at the Diplomatic Functions Room of the State Department in the evening of 16th November constituted an interesting aspect of the symposium.

Speeches were given by the following speakers during the meetings :

1. Technology : Its Influence on the Character of World Trade and Investment.

Speaker : Professor M. McLuhan of University of Toronto.

2. International Competition and Cooperation in Technology.

Speaker : Dr. Pierre Uri of Atlantic Institute of Paris, France.

3. The Impact of International Measurement Conventions, Norms and Standards on World Trade.

Speaker : Mr. Francis McCune, Vice President of General Electric Company, New-York.

4. The Impact of the Policies of Government on the Creation and Use of Technology for Economic Growth.

Speaker : Dr. Robert Major, Director of Royal Norwegian Council for Science and Industrial Research, Oslo, Norway and Mr. Peter G. Peterson, President of Eell and Howell Company, Chicago, USA.

5. Technology and the Developing Countries.

Speaker : Dr. Ibrahim Helmi Abdel-Rahman, Commissioner for Industrial Development, United Nations, New-York.

6. The Transfer of Technology Through Enterprise To Enterprise Arrangements.

Speaker : Mr. Elmer S. Groo, Vice President of IBM World Trade Corporation, New-York and Dr. Aurelio Peccei, Chief Executive Ing. of C. Olivetti and C., S.p.A., Italy:

Discussions following each speech clarified each of these interesting subject more.

Many examples were cited about standardization being the foundation of technological research in world trade, and how research is the main tool with which our civilization is built and how new inventions brought prosperity to mankind. It was agreed that a researcher's one hand shculd be in the laboratory while his other hand is in the market, as technical discoveries can only gain value if they are commercialized, and as new fields of work can be opened only in this way.

All these points were discussed at length at the symposium which terminated with the closing remarks of Mr. John T. Connor.

TSE CLOSELY FOLLOWS INTERNATIONAL WORK ON SEEDLESS RAISINS

p. 28

Upon the request of the Turkish Delegation, it was agreed to review the draft standard for seedless raisins which was prepared by the United States of America and Australia upon the instructions of FAO/WHO.

On the basis of this agreement, a second draft has been prepared in the light of Turkey's views.

The TSE Agriculture Preparatory Group ,on studying this second draft ,found that still further corrections and additions had to be made.

Turkey's views in this respect will be taken to Rome to the General Assembly meeting where it is intended to fully defend our national interests.

REVISION OF REGULATION FOR FOODSTUFFS PROVES ONCE MORE THE NEED OF STANDARDS

p. 28

A meeting was held at the Ministry of Health and Social Welfare on 25 November 1966 in connection with the revision of the current Regulation for Foodstuffs. The ideas exchanged at this large meeting, where several ministries and other institutions concerned were represented on a large scale, proved once more the need for standards particularly for our industrial products, and it was agreed unanimously that standardization work should be encouraged and expedited to the fullest extent possible.